

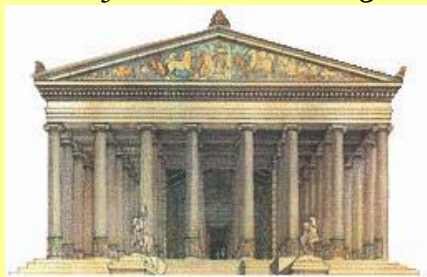
Echt Antwerps

FORUM – פאָרױם

van de joden van Antwerpen

“twee joden, drie meningen”

Nr. 50
25 maart 2004

Plein in Rome, tussen het Capitool en de Palatijnheuvel, waar burgers samenkwamen om publieke zaken te bespreken en recht te doen.

בס"ד

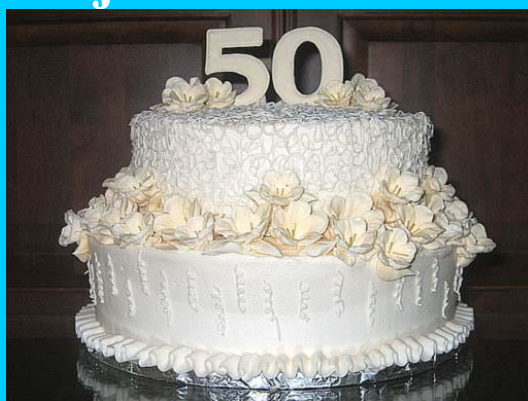
כא לשמור על קדושת הגליון

E-post-weekblad van de v.z.w. GOEDKOSTER

Lid van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers – Union des Editeurs de la Presse Périodique (U.P.P.)

Henri Rosenberg
Hoofdredacteur

מיין דעת יחיד Mijn Daas Jochid¹

1. Forum: vijftigste nummer!
2. Habemus Rabbinum?
3. Moslimbarbarisme krijgt voet aan wal in Europa
4. Selectief internationaal recht en dito verontwaardiging: liquidatie van Sheikh Jassin
5. Pessachkoorts begint te stijgen
6. Daas Toïre enkel in religieuze en niet in politieke aangelegenheden

¹ = Eenmansopinie.

אלהי, נצור לשוני מרע, ושפתי מדבר מרמה,
ולמקללי נפשי תדום, ונפשי כעפר לכל תהיה. פתח
לבי בתורתך, ואחרי מצותיך תרדוף נפשי. וכל
הקמים והחושבים עלי לרעה מהרה הפר עצתם
וקלקל מחשבתם²

1. Forum: vijftigste nummer!

Deze week rolt het **vijftigste nummer** van *Forum* van de pers. Gedurende tien maanden vanaf 12 juni 2004 werden reeds meer dan **duizend bladzijden** verspreid met boeiende ideeën en opinies, met overpeinzingen, meningsverschillen, die **niemand onverschillig** lieten in onze gemeenschap. Wat de enen beaamden en goed vonden, was voor de anderen een bron van ergernis. De ideeën en opinies die wij verwoordden sloegen soms zelfs in als bommen, maar ontketenden steeds een debat en dat maakt pas een samenleving volwassen.

Onze geloofsgenoten ontwakten, de *chareidi* gemeenschap wordt geconfronteerd met **nieuwe zienswijzen**, gesteund op onze **oeroude bronnen**. Sommigen vinden dat wij de bronnen misbruiken en voor onze kar spannen. Dat wij de bronnen onze opinies *doen* steunen, alsof dit mogelijk was. In feite geven deze critici zich niet eens rekenschap dat ons judaïsme ontspoord is, vervreemd is en dat de bronnen het ware jodendom vertegenwoordigen en afschilderen.

Een mooi voorbeeld is wat de lezer in dit blad vindt over het **paasfeest** zoals in de

² G-d, behoed mijn tong voor kwaadspreken, mijn lippen voor het spreken van bedrog. Laat mij stil zijn tegenover allen die mij vloeken, laat mij als stof zijn voor wat van dien aard ook. Stel mijn hart open voor uw thora en laat mij er naar streven Uw geboden op te volgen. Verijdel snel het plan van allen die iets kwaads tegen mij in de zin hebben en vernietig wat ze in gedachten hadden.

talmudbronnen beschreven en de **calvarie** tot wat ons *Pessach* zich ontwikkeld heeft. Lees de bronnen erop na en ondervind zelf hoe het feest ten tijde van de talmud er uit zag en hoe de Rabbijnen de wet toentertijd milderden voor de paasperiode om de feestvreugde te bevorderen en vooral niet te verpesten. Vergelijk dit met wat ons paas"feest" thans is en oordeel zelf of het de talmudbronnen zijn die misbruikt worden, dan wel ons *Pessach*-feest zich ellenver verwijderd heeft van wat het ooit was.

Ons *Forum* bracht ook accuraat nieuws over wat er zich in ons *Shtetl* afspeelde en is aldus geëvolueerd tot **de polsslag, de harts slag** van *chareidi* Antwerpen.

De talrijke met de dag toenemende abonnees (meer dan vijfhonderd!), alsook de ontelbare geloofsgenoten die ons lezen (een veelvoud van vijfhonderd!), alsook onze talrijke critici, zijn het beste bewijs dat ons *Forum* leeft en op enkele maanden een dermate onmisbare plaats in ons dagelijks leven is gaan innemen, dat velen de donderdagavond uitkijken naar hun *Forum*. Anderen zijn er zelfs reeds aan **verslaafd**...

Wij hebben ook de *Forum-snobs*, zij die er een punt van maken om te onderlijnen dat zij het *Forum* niet lezen, wat hun volstreekte recht is, ofschoon wij hun oprechtheid betwijfelen. Maar door zich te positioneren tegenover het *Forum*-fenomeen (ook in de negatieve zin), geven zij aan dat het *Forum* een niet meer weg te denken hype is binnen onze gemeenschap.

Lang leve het *Forum*!!! Lang leven de vrijenmeningsuiting.

2. *Habemus Rabbinum?*

Is het zo ver? Op donderdag avond 25 maart 2002 vindt de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de *Machsike Hadass* en de verwachting is dat **Rabbin Alter Eliyohu Rubinstein** tot Opperrabbin van de *Kehille* wordt verkozen. Rabbin **E. Sternbuch** blijft dan **Hoofd van het Beis Din** (= Rabbinaat). Indien het van de leden afhangt, schijnt het vrijwel zeker dat de Rabbin benoemd wordt. Er lopen echter nu al **geruchten** (“uit betrouwbare bron”) dat de Rabbin zelf aan het **twijfelen** zou zijn geraakt (zie hierover onder in de rubriek *בהוצות העיר*) en zijn antwoord in beraad zou houden tot na Pinksteren...

De Rabbin werd in 1947 in het Roemeense Sighet (Hong.: Maramarossziget) geboren en emigreerde naar Israël, alwaar hij 8 jaar onder de *Klausenburger Rebbe*, R. **Jekussiël Judah Halberstam**, studeerde. Hij huwde met de dochter van R. **Joshua Deutsch**, Rabbin van Katamon (Jeruzalem) en schoonzoon van R. **Dovid Sperber**, auteur van *Responsa Afarkase Deanja* en Rabbin van Brasov.

Rabbin A.E. Rubinstein ontving zijn Rabbinale wijding (*סמיכה*) van de *Klausenburger Rebbe* en van R. **Mordechai Jaffe-Schlesinger**, Opperrabbin van Neustadt, van R. **Joshua Ehrenberg**, Hoofd van het Rabbinaat van Tel Aviv-Jafo en auteur van *Responsa Dvar Joshua*, van R. **Meir Brandsdorfer**, lid van het Rabbinaat van de *Eidah Hachareidis*.

Hij was Rabbin van het gebedshuis *Heichal Zvi* en Hoofd van *Koillel Sanz* in Jeruzalem en sedert tien jaar is hij Rabbin van *Koillel Shoimer Hachaimos* in de wijk *Ramat Shlomo* in Jeruzalem.

In 1979 publiceerde hij zijn boek (geen *Responsa*, zoals verkeerdelijk in Shabbat BeShabbato³ werd gemeld) *Migdenois Eliyohu*. Het boek is ook niet naar de inhoud een *Responsa*-boek en behandelt uitsluitend **theoretische onderwerpen** uit de talmud en uit de *Shulchan Aruch*. In een *Post Scriptum* bij zijn Voorwoord tot het boek, onderlijnt de auteur dit zelf.

De Rabbin steekt schril af met de vorige kandidaten die faalden hier benoemd te worden. Allen waren ze bekende Rabbijnen of aan het hoofd van bekende Rabbinate, terwijl huidige kandidaat, op zijn minst, geen tenor van het Rabbinaat is.

Hoge bomen vangen veel wind op en dat is wat de vorige kandidaten als tegenwind moesten verduren, terwijl de huidige kandidaat blijkbaar geen oppositie ondervindt.

Bij het schrijven van deze regels (woensdag) staat de benoeming nog niet vast, doch aan het **ontbreken van actieve tegenstand** kan ontnoemen worden dat de kandidatuur ditmaal bij stemming aanvaard wordt.

De kandidaat heeft naar verluidt ook een goede **indruk gemaakt** niet alleen op de leden van de *Kehille*, maar ook op de *talmidei chachomim* (= joodse geleerden), die onze stad rijk is. Velen hopen ook dat de Rabbin de sleutels tot de **materiele heropleving** van onze *jishuw* zal bevorderen, nu volgens de talmud⁴ *שמפתחות גשמים בידו של אליהו*.

Het ontbreekt de Rabbin kennelijk ook niet aan **pragmatisme**: tot nu toe droeg de Rabbi zijn **pijpenkrullen** zichtbaar en hangende. Om de modernere leden niet af te schrikken, vroegen de *Kehille*-bestuursleden hem om deze pijpenkrullen

³ Vajakhel-Pekudie, p. 2.

⁴ תענית, כג ע"א

wat discreter te dragen, wat hij thans doet. Om deze reden kon *Forum* geen foto bemachtigen van de Rabbijn, omdat hij niet wenst geprofileerd en geportretteerd te worden met zijn **oude look** te aanwezige *payes*.

De Rabbijn gaf ook een staaltje van **praktische intelligentie**, wanneer hij ondervraagd werd door **oerextremist Israël Klagsbald** (nochtans zoon van wijlen **Shloime Klagsbald**), die wou weten of de Rabbijn, indien hij benoemd werd, ... de schoolinstelling **Tal Toïre** zou sluiten. Rabbijn A.E. Rubinstein antwoordde dat hij het onvoorstelbaar achtte een instelling te sluiten die door zijn illustere voorganger **Opperrabbijn Ch. Kreiswirth** was geopend (en aan het hoofd van dewelke hij stond). Extremist Israël Klagsbald gaf daarentegen een staaltje van hoezeer extremisme hand in hand gaat met **onnozelheid**. Immers vroeg hij de kandidaat ook wat hij dacht van ... de **Shomrei Hadass...**

Aan een ding zal de Rabbijn na zijn benoeming echter hard moeten werken: hij moet de **landstaal** aanleren en het **Latijnse schrift**, waarin hij naar verluidt (zoals zo talrijke Rabbijnen uit Israël) **analfabeet** is. Immers is het anno 2004 onvoorstelbaar dat een door de Staat gesubsidieerde Opperrabbijn de landstaal niet machtig zou zijn of worden. Overigens leren de Opperrabbijnen in alle andere *chareidi* gemeenten (zoals Wenen, Zürich, Amsterdam, Londen, Manchester, Parijs, Marseille, etc.) de **lokale landstaal** aan.

Welnu, dat verwachten wij ook van R. A.E. Rubinstein.

Wij wensen de kersverse Opperrabbijn dan ook succes toe in zijn taak als Opperrabbijn en in zijn inspanningen om onze taal aan te leren.

Dat deze nieuwe Rov **niet vóór Pessach** naar Antwerpen komt, ligt voor de hand nu een goddelijke belofte⁵ betoogt dat מובטח להם לישראל שאין אליהו בא לא בערבי שבתות ולא בערבי ימים טובים מפני הטורה.

3. Moslimbarbarisme krijgt voet aan wal in Europa⁶

Europa maakt plots kennis met het soort gruwel waartoe het **moslimfundamentalisme** in staat is. **Europeanen** voelen voor het eerst, zij het aan de Spaanse periferie van de Europese burcht, aan den lijve de wreedheden en barbaarse slachtingen, waartoe **moslimterroristen** in staat zijn.

Europa en de Europeanen zijn in shocktoestand en veinzen pas nu te ontdekken dat **moslimintegristen uit naam van de islam** bereid zijn onschuldige burgers op **beestachtige** en **bloeddorstige** wijze de lucht in te blazen, aan flarden te schieten, uit mekaar te doen spatten en te verminken. In hun bestiale wreedheid slachten ze ook hun eigen geloofsgenoten af. Denk maar aan de soennieten die aan de hand van zelfmoordcommando's hun **sjiïetische geloofsbroeders** in Irak massaal de lucht inblazen of aan het onschuldige tienjarige Palestijnse jongetje **Abdallah Koran** uit het Balata-vluchtelingenkamp, dat moslimterroristen met 10kg springstof in een kinderrugzak een militaire *checkpoint* insturen en dat zijn leven te danken heeft aan een alerte Israëlische dame van de militaire politie **Moran Buknat** en aan het falen van het afstandbediende ontstekingsmechanisme⁷.

⁵ פסחים, יג ע"א

⁶ Gepubl. In het B.I.W. van 19 maart 2004, gewijzigde versie.

⁷ Voorpaginanieuws in *Jedioth Aharonot* en *Maariv* van 16 maart 2004: "The most recent incident was the attempt by **Fatah Tanzim** terrorists in Nablus this week to smuggle a 10-kg bomb hidden in a bag which 11-year-old **Abdullah Quran** was to carry

De tienjarige Abdallah Koran

Inmiddels zijn nog twee Palestijnse jongens van 12 en 16 aangetroffen met dynamietgordels (zie hieronder onder de titel “Moslimbarbarisme” het relaas in Gazet van Antwerpen dd. 24 en 25 maart 2004).

I.t.t. de Amerikanen die hun vuurproef reeds op 11 september 2002 hadden, bleven wij Europeanen hiervoor blind. Wij werden weliswaar constant geconfronteerd met datzelfde meedogenloze beestachtige moslimterrorisme in ... **Israël**. Maar daarvoor bestonden er in onze zieke geesten **uitleggingsgronden**, geen **excusegronden** voegden wij er in onze politieke correctheid aan toe. Ginder, in Israël, is het de bezetting van Palestijnse grond die goede Palestijnse burgers metamorfoseert tot beestmensen, die tot de walgelijkste slachtpartijen in staat zijn. Wij Europeanen vonden dat, indien mensen door de wanhoop van de bezetting tot zulke gruweldaden *gedreven* konden worden, de bezetting de misdaad was en de terreurdaad, hoe barbaars ook, een **verzetsdaad** was. Dit begrip was van aard om het zicht van een opengereten bus met uit mekaar gespatte lichamen van

through the Hawara checkpoint and hand to a woman waiting on the other side. When Quran was stopped by soldiers who asked to inspect the bags he was carrying, his dispatchers attempted to activate the bomb and blow him up near the soldiers”.

onschuldige burgers, **aannemelijk, begrijpelijk** te maken. Dat ging gemakkelijker door onze strot: die joden hebben het zelf gewild of veroorzaakt, dachten wij.

Maar dat geldt evenzeer voor Spanje, die ongevraagd en zonder V.N.-mandaat Irak is gaan mede-bezetten. Naar islamitische gedachtegang maakt de bezetting van moslimgrond door goddelozen, een misdaad uit die de heiligschennis evenaart. Elke moslim waar ook ter wereld moet dat bestrijden, wat de aanslagen van Madrid reeds “begrijpbaar” maakt, naar de Europese normen in het Palestijnse conflict. Indien moslims tot dergelijk barbarisme worden *gedreven*, is dat het bewijs dat de bezetting van Irak hen tot wanhoop *drijft*, dat deze bezetting misdadig is (want zonder internationaal-rechtelijk mandaat) en de aanslagen van Madrid ... **verzetsdaden** zijn... Waarin verschillen dan de beelden van opengereten treinstellen met uit mekaar gespatte lichamen in **Madrid** van deze uit **Jeruzalem**, waaraan onze netvliezen inmiddels gewend waren en waartegen onze emoties gewapend waren.

De tijd is aangebroken om ook hier in Europa te ontwaken (en bommen blijken een goede wekfunctie uit te oefenen...) en terreurdaden in geen geval meer te “begrijpen” en niet meer te spreken van de weg te werken “oorzaken” die er aan de basis van liggen. Aan de basis ligt niets anders dan een **fundamentalistische bloeddorstige barbaarse islamgodsdiens**t, waar geen plaats is voor mensenrechten, noch voor respect voor het leven (van goddelozen, en dat zijn we allemaal in hun ogen).

Precies dat moet onverbiddelijk worden bestreden, in plaats van het steeds te hebben over de armoede en andere excusegronden die in de pathologische geesten van onze **linksgezinde**

intelligentsia kiemen. Wij moeten er voor durven uitkomen dat wij dit soort wijdvertakte islam bestrijden. Wij moeten ophouden naar het beweerdelijke **oerconflict** te verwijzen (het Israëliisch-Palestijnse conflict), alsof de vrede in het Midden-Oosten het zaligmakende einde zal betekenen van het moslimterrorisme in de wereld. Volstaan de oorlogen in **Kasjmir**, in **Afghanistan**, in **Irak** en de spanningen met **Iran**, **Syrië** en het fanatieke **Saudi-Arabië** dan niet als voedingsbodem voor de moordende moslimterreur?

Evenzeer moeten Europeanen ophouden te discrimineren tussen **joodse** burgers die in Israël de lucht worden ingeblazen en **Europese** burgers die hier bij ons op dezelfde **gruwelijke wijze**, door dezelfde **bloeddorstige moordenaars** en met dezelfde **middeleeuwse godsdienstwaanzin**, aan flarden worden geschoten. Hoe moeilijk deze gelijkschakeling van joodse terreurslachtoffers met Europese terreurslachtoffers voor **rabiante antisemieten** wel uitvalt, toch dienen ook zij te beseffen dat, om geloofwaardig te zijn, de bestrijding van terrorisme dit vergt.

Wij moeten strijden tegen een **barbaarse moorddadige cultuur**, tegen **middeleeuwse en feodale mensenslachten**, die onder het mom van islam blijkbaar ingebakken zijn in grote bevolkingsgroepen van de Arabische en moslimwereld.

De **moslims die onder ons leven** en hier terecht van de bescherming van onze mensenrechten en gastvrijheid genieten, moeten ons hierbij helpen. Zij moeten als eersten publiekelijk **afstand nemen** van deze barbaarse en middeleeuwse interpretatie van de islam, hun **walging uitschreeuwen** tegen de bloedbaden die hun geloofs- en volksgenoten aanrichten (zelfs wanneer dit in Israël gebeurt!).

Deze **autochtone moslims** (de moslims van hier bij ons) verheffen hun stem nochtans niet en precies dat moet ons zorgen baren, want dit zou een aanwijzing *kunnen* zijn dat zij nog onvoldoende inheems zijn en eerder **allochtone moslims** (de moslims van ginder...) zijn, die hier wel eens een vijfde kolom zouden kunnen vormen. De keuze ligt bij deze moslims. Hopelijk maken ze de juiste keuze.

4. Selectief internationaal recht en dito verontwaardiging: liquidatie van Sheikh Jassin

Sheikh Achmed Ismaïl Jassin werd door een voltrefter van het Israëliische leger uitgeschakeld, zeg maar onschadelijk gemaakt.

Jassin wordt door de Israëliische overheden verantwoordelijk geacht voor 425 **Hamas-terreurdaden**, die hij persoonlijk bevolen of gesteund heeft en die 377 doden en 2076 gewonden hebben veroorzaakt. Onder deze terreuraanslagen die Jassin persoonlijk heeft bevolen: de zelfmoordaanslag op de **discotheek Dolphinarium** nabij Tel-Aviv op 1 juni 2001: 21 jongeren dood, 120 gewonden, de zelfmoordaanslag op het **Hotel Park in Netaniya** tijdens de paasmaaltijd op 27 maart 2002: 30 doden, 140 gewonden, de zelfmoordaanslag op een **bus die kinderen naar school bracht** in Jeruzalem op 18 juni 2002: 19 doden, 74 gewonden, de zelfmoordaanslag door een Palestijnse dame op de **Erez-grensovergang** op 13 januari 2004: 4 doden, 5 gewonden, de zelfmoordaanslag in de **haven van Ashdod** op 14 maart 2004: 10 doden, 12 gewonden.

Men zou denken dat de **democratische westerse wereld**, die zelf een schietschijf van het internationale moslimterrorisme is en die de oorlog verklaard heeft aan dat terrorisme, de uitschakeling van een **prototype en boegbeeld van**

terroristische zelfmoordaanslagen, zou toejuichen.

Welnu, onder het mom van **internationaal recht** wordt de uitschakeling van een kopstuk van de **Hamas-moordbrigade** ... scherp veroordeeld.

Europa verkeert nog in de kinderschoenen van het terrorisme en heeft met Madrid pas de **eerste kennismaking** achter de rug. De **stage** en **vuurproef** volgen nog (zie hierboven onder de titel: **Moslimbarbarisme krijgt voet aan wal in Europa**).

Als het zover is, zien we wel in hoeverre **Europa** de mensenrechten en de fundamentele rechten aan banden legt voor terreurdaden. Er worden nu al wetten gestemd, die de vrijheden beperken waar het gaat om terrorisme.

In **Amerika** is men al een stap verder en zijn talrijke mensenrechten opgeschort voor wat terroristen betreft. Denk maar aan **Guantanamo Bay**, dat een soort wettelijk *no man's land* is, waarop de reguliere proceswetten niet van toepassing zijn, evenmin als de Geneefse Verdragen. Ook daar wordt het internationaal recht dus op grote schaal met de voeten getreden.

Toen Amerika en Engeland samen met de andere coalitiepartners de oorlog in Irak zonder internationale machtiging begonnen, werd het **internationaal recht** geschonden. **Nood breekt wet** moeten de coalitieleden terecht gedacht hebben.

Toen Amerika en Engeland de zonen van **Sadam Hussein** liquideerden, hebben ze dan niet hetzelfde gedaan als Israël met **Sheikh Jassin**? Toen Amerikanen en Britten een bom van duizend kilo op het huis van Ali Hassan al-Majid, alias **Chemical Ali**, dropten en hem en alle omstanders vermoordden, hadden zij het internationaal recht aan hun kant? Toen

Amerikanen en Britten ook maar *dachten* dat zij Saddam Hussein in een restaurant hadden gelokaliseerd, dropten ze drie bommen van 2.000 kilo elk op het huis en doodden een vijftigtal mensen als *collateral damage*, maar moesten bekennen dat Saddam Hussein er niet bij was. Was dat in overeenstemming met het internationaal recht?

Waar ligt het verschil tussen wat Israël zich met gerichte liquidaties permitteert en wat Amerikanen en Britten doen? Het verschil ligt hierin dat Israël als enige aan **zelfverdediging** doet, terwijl Amerikanen en Britten in Irak en Afghanistan in den vreemde een oorlog zijn gaan uitvechten om democratische waarden (en in passant economische belangen) te vrijwaren...

Jack Straw, Britse buitenlandminister, die zijn eigen optreden in Irak goedpraat, heeft dan het lef Israël de les te spellen hoe het aan zelfverdediging moet doen.

Naarmate het moslimterrorisme voet aan wal krijgt in Europa en ook Europa haar vel zal wensen te redden, breekt gewis de tijd ook in het westen aan, dat deze terroristen vogelvrij worden verklaard en dat de klopjacht op deze beestmensen met alle middelen toegestaan wordt.

Europa treedt dan gewis in de voetsporen van Amerika, die het internationale recht aan haar laarzen lapt en opzij schuift van zodra haar "vitale belangen" bedreigd worden, waarbij "vitaal" niet eens staat voor **levensbedreigende situaties**. Vitale **commerciële belangen** volstaan.

Israël staat in de frontlinie en haar burgers worden met moordaanslagen geteisterd en bedreigd. **ALLE verdedigingsmiddelen** zijn toegestaan en geen recht staat in de weg van zelfverdediging. Het **lichamelijk uitschakelen van terroristen en kopstukken** hoort daar uiteraard bij. **Nood breekt wet**, ook in Israël.

P.S. Waarom zijn er telkens weer zoveel Palestijnse omstanders die bij vuurgevechten verwond worden?

Reuters geeft het welsprekend antwoord hierop:

© 2004 Reuters

Een hele troep jongeren achter twee Palestijnse schutters

5. Pessachkoorts begint te stijgen

De kip met de gouden eieren

Onze **vindingrijke Rabbijnen** hebben ontdekt dat de stempels die sedert 1 januari 2004 op alle **eieren** worden aangebracht met ... **chometz-inkt** worden vervaardigd. Men kan zich terecht afvragen waarover onze Rabbijnen piekeren en waarmee dat ze bezig zijn in een periode dat ware hongersnood onze gemeenschap plaagt (zie *Forum*, nummers 48 en 49).

Enkele jaren geleden hadden dezelfde Rabbijnen in hun niet aflatende vindingrijkheid ontdekt dat er zich **chometz** nestelt in **telefoonhoorns** en adviseerden dus in de *Pessach* brochure van de *Machsike Hadass* om ... zich nieuwe telefoontoestellen aan te schaffen voor het paasfeest.

In andere landen zijn Rabbijnen in de aanloopperiode tot het paasfeest druk doende in het vervaardigen onder Rabbinaal toezicht van **kosjere producten** voor *Pessach*. Niet bij ons. Het assortiment

van *Pessacheetwaren* van de *Machsike Hadass* (ook deze van de *Shomrei Hadass*) is uitermate beperkt: *matzos*, koffie, spuitwater, aardappelbloem, zout en suiker.

Bij ons spenderen de Rabbijnen hun tijd en creativiteit vóór *Pessach* aan de opsporing van nieuwe te verbieden eetwaren of producten. En zij lukken daar perfect in. Hun **creativiteit** en **ijver** wordt telkens weer beloond: elke jaar is het prijs en worden wij opgezadeld met een **nieuwe choemre** en met de ermee gepaard gaande meerkost. Men kan zich voorstellen dat deze eieren—met-speciale-stempels niet aan de gangbare prijzen van eieren kunnen verhandeld worden. Daar waar men in het verleden zijn eieren voor *Pessach* ook in de supermarkt aan normale prijzen kon aankopen (een van de weinige eetwaren die men *extra muros* kon aankopen), zijn wij nu begrensd in onze keuze van leveranciers. De ervaring leert dat daar waar men aangewezen is op geloofsgenoten en zij het monopolie hebben van een artikel, de prijs altijd de hoogte ingaat.

Onze Rabbijnen hebben dus voor de joodse eierboeren de **kip met de gouden eieren** uitgevonden. Dank u, Rabbijnen, namens de joodse verbruikers.

Pessach-reiskoorts

Andere Rabbijnen in Israël zitten ook niet stil in de pre-paschale periode. De Rabbijnen van de אגודה למען טוהר המחנה ofte de Vereniging voor de Reinheid van onze Gemeenschap ontfermt zich over onze *chareidi* geloofsgenoten, die met Pasen op reis gaan (of de *Jeshiva*-studenten, die huiswaarts keren).

In een aankondiging van 12 maart 2004 הודעה לנוסעים לחו"ל להג הפסה (zie *facsimile* achteraan in dit blad) melden zij “op verzoek van talrijke joden, die bezorgd zijn over de geestelijke gevaren die in

vliegtuigreizen schuilen”, er te hebben voor gezorgd dat met El-Al reizende *chareidim* naar New York, Londen of Brussel (!) in vliegtuigen met een centrale bioscoopscherm, samen kunnen gezeten worden in een sectie zonder scherm. Te dien einde zal een vertegenwoordiger van de Vereniging, ene **Jochanan Chayut** (tel.: +972565377793) bij de *check-in* aanwezig zijn om deze geloofsgenoten bij te staan om een plaatsje te bemachtigen in de filmvrije zone van het vliegtuig.

Pas op met ballonnen!

Zoals elk jaar zorgt de *Pessachgids* van *Machsike Hadass* voor een verrassing: dit jaar zijn het de ballonnen die kinderen opblazen. Onze Rabbijnen hebben ontdekt dat deze met een *chometz*-achtig product zijn bewerkt, dermate dat bij het opblazen men ermee in contact dreigt te komen.

Waar waren onze Rabbijnen met hun gedachten tot nu toe? Sliepen die? Hadden ze andere bekommernissen dan onze ballonnen te onderzoeken? Hebben ze uitgerekend nu, dat hongersnood bepaalde stadsgenoten teisteren, minder bekommernissen, dat ze zich met **speelgoedballonnen** kunnen bezighouden?

De *Pessachkoorts* is kennelijk aan het stijgen en van de mate van deze stijging en van de Rabbinale creativiteit, zal afhangen hoezeer **kosjer** (כשר) en hoe weinig **vreugdevol** (שמח) dit jaar het paasfeest wel zal zijn.

Traditiegetrouw wensen we mekaar wel een **kosjere en vreugdevolle paasfeest** (פסח כשר ושמח) toe, maar onze Rabbijnen zorgen er wel zelf voor dat ons feest kosjer is maar geenszins vreugdevol. Het vreugdevolle feest is *wishful thinking* en behoort tot vervlogen tijden.

Zie hieronder **Vrije Tribune: Pessach:** van feest tot calvarie.

Zie ook hieronder *Preparing for Pessach* van Rabbi Jeremy Rosen.

6. *Daas Toïre* enkel in religieuze en niet in politieke aangelegenheden

Beste vrienden, kijk en onderzoek of er ooit sedert de schepping van de wereld doorheen de eeuwen zoiets bestaan heeft en waar hebt u in de geschriften van onze Wijzen, *Rishoïnim* en *Achroïnim*, zulk een gewoonte gezien dat er zoiets ooit bestond dat men Rabbijnen raad zou vragen in **materiele aangelegenheden** en zou benaderen om te horen wat te doen in zaken uit de **materiele wereld**.

Ook aan *Tannoïm* en *Ammoroïm*, voor wie er geen geheimen bestond, vroeg men evenmin raad in **wereldlijke aangelegenheden**.

Alleen ten tijde van de **Profeten** zoals **Samuel** die door **Koning Saul** om raad gevraagd werd m.b.t. de verdwaalde ezels van zijn vader.

De reden hiervoor is dat alle menselijke problemen, behalve aangelegenheden van Thora en godsvrucht (תורה וי"ש), voor Profeten zijn weggelegd en de Wijzen winnen het brood niet⁸, zoals onze Wijzen ons aanleerden dat alles van de hemel afhangt, behalve de godsvrucht en er zijn zeven zaken die verborgen blijven waarvan een dat de mens niet weet waar zijn broodwinning vandaan zal komen⁹.

Onze Wijzen *kunnen* dus geen raad en advies geven in andere zaken dan Thora en godsvrucht, want zij zijn geen Profeten en weten deze zaken dan ook niet beter als wij.

⁸ Prediker, IX:11.

⁹ B. Pesochim, 44b.

Nochtans hebben de Rabbijnen in onze generatie er een gewoonte van gemaakt dat ze over alles en nog wat hun opinie geven (over politiek, over al dan niet teruggeven van joods land tegen vrede, over de goorloofdheid om voor het Vlaams Blok te stemmen, etc.). Zij weten over al die zaken niet meer dan wij, omdat noch zij noch wij Profeten zijn en onze begripsvermogen of intelligentie niet *per se* moet onderdoen voor hun intellectueel peil. Bovendien mag ook de idioot zijn opinie hebben in allerlei wereldlijke zaken.

Rabbijnen mogen uiteraard ook opinies verwoorden, maar die hebben geen voorrang op de onze en zelfs de nieuwe notie van *Daas Toïre* kan de opinie van Rabbijnen in politieke en wereldlijke zaken geen groter gewicht toekennen. *Daas Toïre* bestaat enkel in religieuze aangelegenheden.

Wat hierboven als opinie wordt verwoord *kon* uiteraard aan onze kritische geest zijn ontsproten, zij het niet dat deze kritiek reeds 200 jaar geleden letterlijk werd geuit door niemand minder dan ... **R. Shneur Zalman uit Liady** (overl. 1813), auteur van *Tania* en stichter van de Lubavitshe dynastie:

"אהובי אחיי ורעי מאהבה מסותרת תוכחת מגולה לכו נא ונוכחה זכרו ימות עולם בינו שנות דור ודור ההיתה כזאת מימות עולם ואיה איפוא מצאתם מנהג זה באחד מכל ספרי חכמי ישראל הראשונים והאחרונים להיות מנהג ותיקון לשאול בעצה גשמיות כדת מה לעשות בעניני העולם הגשמי אף לגדולי חכמי ישראל הראשונים כתנאים ואמוראים אשר כל רז לא אנס להו ונהירין להון שבילין דרקיע כ"א לנביאים ממש אשר היו לפנים בישראל כשמואל הרואה אשר הלך אליו שאול לדרוש ה' על דבר האתונות שנאבדו לאביו כי באמת כל עניני אדם לבד מדברי תורה וי"ש אינם מושגים רק בנבואה ולא לחכמים לחם כמארז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים ושבעה דברים מכוסים כו' אין אדם יודע במה משתכר כו' ומלכות בית דוד מתי תחזור כו' הנה הושו זה לזה ומ"ש בישעיה יועץ וחכם חרשים וכן משארז"ל ונהנין ממנו עצה ותושיה היינו בד"ת

הנקרא תושיה כמארז"ל יועץ זה שיודע לעבר שנים ולקבוע חדשים כו' שסוד העיבור קרוי עצה וסוד בלשון תורה כדאיתא בסנהדרין דף פ"ז ע"ש בפרש"י¹⁰.

Joods Antwerpen verpaupert. [verv.]

Erratum

In onze bijdrage **Joods Antwerpen verpaupert** (*Forum*, nummer 49) schreven we dat de "Steipler", Rabbi **Jacob Israël Kaniewski**¹¹ van Hornistopol ('Steipel'), auteur van *Kehillas Yaacov*, een zoon had. In feite had hij ook nog twee dochters, wat niets wijzigt aan de conclusies van het artikel.

Een andere vergissing ligt niet aan ons. Steunend op de inleiding tot het boek *Responsa Jad Mordechai* van R. **Mordechai Rottenberg**, geschreven door zijn kleinkinderen, vermeldden wij de twee zonen van deze vooroorlogse Opperrabbin van *Machsike Hadass*. Wat wij niet wisten is dat deze kleinkinderen abstractie deden van een derde zoon. Immers had Rabbin M. Rottenberg nog een derde zoon, die een uitmuntende *talmid chochem* was, maar die uit **liefde voor zijn echtgenote** die met de **malariaziekte** was besmet geraakt, ... **geneeskundestudies** deed om haar te behandelen. In het talmudtijdperk was een dergelijke liefdesgeschiedenis van een *talmid chochem* voor zijn *Rebbitzen* zeker in de talmud beschreven (zoals bijvoorbeeld de liefde tussen Rabbi Akiva en zijn echtgenote), omdat onze talmudgeleerden geen inhibities hadden om de **liefde** te beschrijven, noch om te vermelden dat een Rabbin ook **arts** was.

Heden ten dage ligt dat veel gevoeliger en voor de kleinkinderen van Rav M. Rottenberg is zowel de **liefde tussen echtelieden** als **geneeskundige studies**

¹⁰ ספר התניא, אגרת הקדש, כב.

¹¹ 1899-1985.

kennelijk een **taboe**, dat best verzwegen wordt. En zo komt het dat *Forum* zich vergiste en verkondigde dat Rav M. Rottenberg van Antwerpen slechts twee i.p.v. drie zonen had...

Een reactie

פרופסור ר"ח חיים רוזנברג הי"ו קראתי את מאמרך בענין ההתנגדות שלך להולדה יתרה כשאר ממה לפרנס את המשפחה, וציטטת את הנשר הגדול הרמב"ם ז"ל, רק פתרון שנגת שהוא לצאת לעבודה לא הוכיח את עצמו משום שבעיר מסתובבים הרבה מלומדים אקדמאים משכילים ואנשי עסקים, שמשוועים לפת להם.

ובכן ר"ח חיים אתה בתור סוציולוג דתי אמור למצוא פתרון תעסוקתי מועיל ומפרנס לאנשי עירנו, תוכנית יצירתית שתתן מענה לציבור הרחב של עירנו.

הקורא את מאמרך בעניין רב jankel

Mijn gesprekspartner verwijst naar academici die ook honger lijden en maakt beroep op mijn (vermeende) vindingrijkheid om een broodwinning uit te dokteren voor onze stadsgenoten.

Dat roept volgende bemerkingen op:

1. Het is niet omdat velen niet *lernen* in *Jeshives* of *Koillels*, dat men de instellingen moet sluiten. Het is niet omdat sommigen hun kost niet verdienen, dat anderen het niet moeten proberen. Overigens verdient de **meerderheid** der mensen wel zijn kost, zodat volgens het principe of דפריש אחרי רבים het de moeite waard is om te **proberen te werken**.

2. Ik neem aan dat met *sjnorren* zij ook niet zeker zijn van hun dagelijks "brood". En toch proberen ze alleen dat. Welnu, mijn suggestie is om het ook anders te proberen.

3. Als ik dan een raad mag geven om de broodwinningskansen te verhogen, is het

uiteraard de **scholing**: een **vak** leren en de **talenkennis**, dat bevordert de kansen op de arbeidsmarkt. **Analfabetisme** beperken die.

4. Tot slot moeten mensen uit onze rangen durven coiffeurs, elektriciens, loodgieters worden. Daar is nood aan en het zijn **respectabele** manieren van broodwinning. Alleszins veel eerbiedwaardiger dan **sjnorren** of **stelen**... Het is overigens de Talmud die suggereerde dat wie zijn kinderen geen vak aanleert, ze voorbestemt tot **diefstal**: מלמדו בנו אומנות, מלמדו כל שאינו מלמדו בנו אומנות, מלמדו לסטות¹².

Inhoudstafel voor deze rubriek

Op onze site: <http://www.goedkosjer.org>

OVERPEINZINGEN DOOR *THE SHAIGETZ*¹³

Hats hats hats

Of all the Chassidische clothes I have to wear the one that bothers me most is the hat. People living outside Chassidusville can have no idea how expressive our hats can be. Like mushrooms to a professional picker each one speaks an entire story.

Real Chassidim don't have dents on the side of their hats. Only Lubavitchers do, so anybody with a dented hat is already one below par.

There is also texture to consider, Rebbische Chassiduses go for furry felt while balabatische (civilian) types favour regular felt. For anyone unaccustomed to our hats a simple finger-test will suffice to ascertain this. A 2mm pelt will indicate it

¹² קידושין, כט ע"א.

¹³ <http://theshaigetz.blogspot.com/>

belongs to someone from Bobov, Belz or Viznitz. Smooth is probably a Satmarrer or a Gurrer unless if it's one of those frummer-do-gooders who wear a round hat with a groove in the top. They refuse to belong anywhere and think that just because they happen to believe in God they can be above all that. Wankers!

A word of advice here if you do happen to touch a laidigayer's hat and rub the flock the wrong way, make you sure you brush it back before he notices. It is the mark of a true liadigayer to have a flawlessly flocked hat so a single brush the wrong way could ruin some poor guy's credentials.

Of course you have styles within each style too. A low furry hat that looks like a flying saucer is either a Satmar bochur or one of those Neturei Karta who demonstrate against Israel whenever they can get the world's television cameras to train on them. A straight squarish furry hat worn back-to-front is generally a Viznitzer though it could always be a Belzer or Bobover up to no good who prefers that whoever sees him should think it is a Viznitzer doing it. Bobover hats are identical to the Belzer ones but usually cleaner so an expert can tell. A smooth Felt hat with a round dent in the top is always a Satmarrer while a bowler with a longish groove is a just a Shainer Yid (Jewish toff or nob).

Shabbes is a day of rest. Then everybody but the Gerrers (who always have to be different) wears the same Shtreimel. Again the real expert can tell the difference but you do have to have lots of experience for that.

I hate the hat because it is such a difficult thing to look after. Apart from having to protect it from the rain, which is difficult enough, I hate seeing people wearing the bloody thing with a dustbin-

liner on it even more. I hate having to find somewhere in the car to put it, where it won't get squashed. I hate having to find a place for it on the plane. I hate having to hold it when the wind blows or risk feeling like a clown as I chase after it on the street if I don't. I hate having to wear it indoors when I am the only one wearing one and I hate being caught out at some Chassidische gathering where I am the only one without one. I hate seeing tiny little Barmitzva boys floating along under huge hats where from my angle you can see no face at all and I hate it even more when I come to a park or the beach and see people dragging their hats along there too.

Ok I will admit there are times when it does come in handy. It is a perfect fan when the air-conditioning is down and it certainly does a fine job as a fly swatter.

James Monroe The 5th US President is famous for having said, "Religion is not so much believing as belonging." (I suppose it is no accident that a famous Chassidic town is named after him.) He was incidentally nicknamed 'the last cocked hat'.

There are many cocked hats in Monro today with each angle having its own special meaning. Wear it back with some hair showing in the front and you are a Shvitzer, wear it forward and you are being studious. Too big and you are a Frummer, too small and you are a shagetz. Too wide you are a Rebbe too narrow a laidigayer.

Oh yes, and somewhere or other there is a God involved here too, I just can't seem to put a finger on where.

Colofon

Echt Antwerps FORUM wordt uitgegeven door de v.z.w. GOEDKOSJER – Joodse Verbruikersvereniging, [Oprichting: 1 mei 1989.. Statuten: Bijl. B.S. 12 oktober 1989, nr. 13.711. Aangesloten bij: Centraal Israëlitisch Consistorie voor de Benelux¹⁴], Belgiëlei 195^a te 2018 Antwerpen. Verantwoordelijke uitgever: H. Rosenberg, Belgiëlei 195^a te 2018 Antwerpen. Medewerkers, schrijvers, tekenaars, fotografen worden niet betaald en zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen. *Echt Antwerps FORUM* verschijnt vrijdag. Member of the worldwide *Anti-Defamation Chain*.
Nummers online:
<http://membres.lycos.fr/antwerpforum/index.html>

Redactie & Administratie: v.z.w. GOEDKOSJER – Joodse Verbruikersvereniging, Belgiëlei 195^a te 2018 Antwerpen. Tel.: 03 218 81 43 – Fax: 03 230 55 02.
Webstek: www.goedkosjer.org.
E-post: forum@goedkosjer.org

Lid van de Unie van de Uitgevers van de
Periodieke Pers

נא להדפיס על נייר

Natuurvriendelijk – arm aan chloor

¹⁴ Wettelijk Kerkgenootschap (art. 2:2 B.W.).

Transcriptio Nuntiorum Hebdomadalis

Nuntii Latini 19.3.2004

Comitia Hispaniae parlamentaria

Impetus in Matritum factus etiam magnam vim ad politicam Hispaniae internam contulisse videtur.

Namque electionibus parlamentaribus ibidem die Dominico institutis socialistae praeter expectationem superiores discesserunt sententiarum longe maiorem partem consecuti. Apparet regimen Hispaniae conservativum talem poenam stragis Matritensis pertulisse.

Rabbi Jeremy Rosen's Weekly Thoughts

www.yakar.org
www.yakar.org.uk

Preparing for Pessach

Sometimes the pain of conflict or loss is too great to confront. The genius of our religion (despite the way it is often misused) is to saddle us with things to do. Often this helps us cope with pain by distracting, preoccupying and giving us something to keep us busy. This is true of our Days of Mourning for relatives we call 'the Shiva,' the Seven. We might want to be left alone with our pain but we are forced to encounter others instead of turning inwards. We have things to say and do as we make the transition back from the abyss to

some form of normality. This is how I feel now as we are approaching Pesach.

There is so much pain and indeed danger and a cacophony of recrimination, angry pained voices determined to destroy and kill, that my response is to want get on with the seemingly boring and petty details of preparing for Pesach. It might take my mind off terror and help me just get on with living. The affirmation of life is the only reaction to death. That is why in mourning we recite Kaddish. It is an affirmation of spirit. That is how most people cope with living in terror zones.

Really preparing for Pesach is quite simple. According to the Torah one simply has to remove anything containing leaven. The Talmud clarifies that one only needs to check wherever one might reasonably expect to find such Chametz. One only has to look a little further in than the immediate surface where one suspects there might be some there. All this a far cry from the heavy spring cleaning, purging surfaces with boiling water, covering tops and shelves and totally separate sets of cutlery, china and utensils.

Most of our forefathers did not live it is true in bright convenient apartments and houses with modern surfaces, vacuum cleaners and our advertising ladies' aversion to specks of dust. For them indeed preparing for Pesach was an essential annual part of their struggle to make hovels homes.

For many of us it has now become an exhausting, neurotic struggle. Housewives bear the major burden; barely survive the preparations, to collapse exhausted and all but insensible by the time the Seder meal is on the table. Others are able to afford an army of helpers to take the strain and some can simply shut up their homes and go

off on holiday to Glatt Cancun, Palm Springs or Sodom! Modern life has made being religious at one and the same time impossibly demanding and also easy if you can pay for avoidance. A bit like paying taxes. Only those who can't afford specialist lawyers get clobbered!

The truth is that keeping Pesach strictly needn't be as forbidding or demanding or expensive as it is. But a whole legion of professionals has a stake in maintaining the fiction that everything must be replaced or duplicated. Everything that passes down the gullet or anything that comes into contact with the skin can only be supervised. And struggling families pay double for jars of coffee, bags of sugar, bottles of water where the chances of Chametz being present are as likely as a side of bacon in a packet of unsupervised tea. I take the unfashionable view that most people can reasonably clean surfaces and due diligence can discover if there is any ingredient that contains forbidden substances. Preoccupation with minute elements that have been chemicalized to the point where a dog wouldn't lick at it is simply going beyond anything our predecessors can ever have imagined. It is true that the law on Chametz is indeed stricter, even than the other laws of kosher food. A particle is enough, not an olive's worth. But it is not irrational.

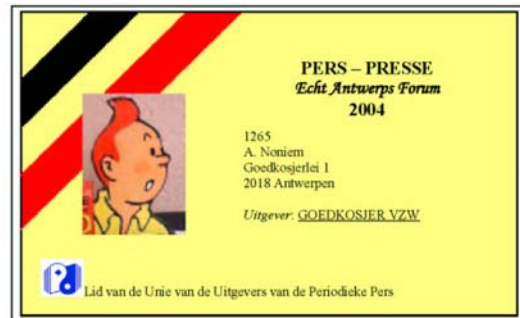
The cynic in me tells me this is all business. Rabbis finance themselves, Jewish Caters support themselves and kosher businesses swell their bottom lines by encouraging us in our naivety and fear of being caught out or suspected of dietary heresy. And yet perhaps this annual preoccupation is necessary to take our minds off the horrors around us. But if it is, then we need to be using it creatively, to ask questions.

I well remember many years ago hearing Count Scharwtzenburg in Vienna who had just been presented with a Haggadah, pointed to it and said how envious he, as a good Catholic was of the Jews who were encouraged to ask questions, unlike Catholics who were exhorted to obey authority. But it is actually the Torah that requires us to deal with questions. Any question will do as the Talmud emphasises. There is a mitzvah to discuss and to ask but not to go through a set text. The Haggadah like our formal prayers was originally just a menu, a guide for people who could not pray themselves or did not know how to ask. But if we just sit bored we will not have fulfilled our obligation. We must try to challenge our religious and political ideas, not to reject them so much as to purify them and return to the source. Otherwise then we will be like those Israelites who only saw the dying bodies at the Red Sea but couldn't raise themselves to appreciate Sinai.

I'm sorry for this sermon. I am excited at the prospect of another Pesach with its tastes and smells and rituals and exhaustions and challenges. I am sad that for so many it will be a tiring, dull routine, a holiday with a noisy disorganized Seder or two added to the start or an expensive drain of fragile resources, an opportunity for shrill ideologues and political hacks to hammer out pre-digested clichés. Sure the letter counts, but not if it destroys the spirit.

If you are the same person at the end of Yom Kippur you were at the start then it didn't work. The same goes for Pesach.

Leerlingen worden *Forum*-journalisten

Facsimile van de perskaart

Leerlingen die ons **twalf berichten** bezorgen die onze krant halen, krijgen een **gepersonaliseerde perskaart** van *Forum* geldig voor één jaar, met eigen foto en adresgegevens.

JOODS ANTWERPEN:

WIE IS WIE?

Association consistoriale pour la Promotion de l'Enseignement religieux israélite en Belgique v.z.w. - rue Joseph Dupont 2 te 1000 Brussel¹⁵.

Aan de Statuten (Bijl. B.S. dd. 22 september 1960, nummer 3775) ontnemen wij volgend maatschappelijk doel: *“Elle a pour objet de promouvoir l'enseignement de la religion juive, de son éthique et de son histoire dans les établissements d'enseignements primaire, moyen, normal, technique et artistique, publics et privés. Elle pourra recevoir, en raison de son activité, des subventions ou des indemnités de toute nature”*.

“Les membres du Consistoire central israélite de Belgique, régulièrement élus sont membres associés de droit. Le Conseil peut décerner tout titre honorifique à toutes personnes associés ou non”.

¹⁵ Dit is de zetel van het Centraal Israëlitisch Consistorie van België.

“En cas de dissolution de l’association, le patrimoine sera mis à la disposition du Consistoire central israélite de Belgique”.

Recente ledenlijst: 30 juli 1964 - 25 leden.

verbintenissen en eigendomsverwerving aannemelijk maakte i.p.v. de plechtige vormvereiste die de *kiniyan* naar talmudrecht was²³.

כוחא דהתירא עדיף

De milde toepassing van de wet verdient de voorkeur¹⁶

Rabbi **Jacob Tam** heeft ook geïnnoveerd op het vlak van de rechten van de vrouw. Zo tolereerde hij dat zij op Sabbat met hun sierraden zouden buitenkomen op plaatsen waar geen *eiruv*¹⁷ was op de grond van “מוטב שיהיו שוגגים”¹⁸. Hij was het ook die dames aanspoorde om de geboden in acht te nemen, waarvan zij waren vrijgesteld op de grond dat zij instonden voor het huishouden¹⁹. Hij nam, in navolging van zijn illustere grootvader **Rashi**²⁰ en tegen expliciete talmudteksten in²¹, een uitermate vrouwvriendelijke stelling in het zwagerhuwelijk²².

Ten slotte is vermeldenswaardig dat het de Tossafist **R. Isaac ben Samuel** uit Dampiere (1130-1189) was, die als eerste de handslag als een wijze van aangaan van

זכרנו לחיים

De Rov's familie werkt aan een boek en verzoekt eenieder die een **audio of video van een droshe of sjoer** heeft zich kenbaar te maken met het oog op kopiëren. Contacteer *Forum*.

Rov@goedkosjer.org

מה זרעו בחיים – אף הוא בחיים²⁴

בהסתלקותו הותר אחריו לא רק רבנית, משפחה, חוג ידידים וקהילה. הוא הותר גם אלפי נצרכים, אלמנות ויתומים, פליטים, שעבורם היה המפרנס והמציל היחידי. "איש שהרבים צריכים לו"²⁵, פשוטו כמשמעו.

אלפים היו מצפים לעזרה חומרית ולתמיכה קבועה, ולא יקבלו אותה שוב מלבד אם בנו הרב דב צבי קרייסווירטה יבלחט"א יתמסר לאתגר. יש לו את התכונות המולדות לכך והולך בדרך זו. זה היה אמנם לכבוד לקהילה אם היו מקימים "קרן מרן הרב" עבור נצרכים ואנשים שפרש עליהם את חסותו כדי שיוכלו להמשיך ליהנות מהתמיכה והסיוע. זו היתה צורה טובה להנציח את זכרו בצורה הולמת. אם היינו שואלים את פיו ודאי היה בוחר בהנחה הקשורה בהמשכיות מסכת הצדקה שלו. וצדקתו עומדת לעד!

¹⁶ רש"י, ביצה, דף ב' ע"ב: "דהתירא עדיף ליה – טוב לו להשמיענו כח דברי המתיר, שהוא סומך על שמועתו ואינו ירא להתיר, אבל כח האוסרין אינה ראייה, שהכל יכולין להחמיר, ואפילו בדבר המותר. מדור זה אינו הלכה למעשה.

¹⁷ Een symbolische omheining rond de stad of wijk aangebracht om er een –naar joods recht- privé-domein van te maken.

¹⁸ ישראל תא-שמע, הלכה, מנהג ומציאות באשכנז 1000-1350, מאנגס, ירושלים, 1996, עמ' 139

¹⁹ Ibidem, p. 167.

²⁰ Rashi ad B. Jevomos, 39b

²¹ B. Jevomos, 39b

²² Tosfot B. Jevomos, 39b, s.v. omar rav; Tosfot Kessuvos, 64a, s.v. dinei chalitse.

²³ E. AUERBACH, Baalei HaTosfot, Vijfde editie, Bialik Instituut, Jeruzalem, 1986, p. 743.

²⁴ מתוך ספר "זכרנו לחיים" בעריכת חיים ראזענבערג.

²⁵ הוריות יג:.

באחד ממעמדות סיום לימוד דף היומי בירושלמי נשא דברים, כדרכו. בדבריו הציג שאלה: מדוע משתמשים במונח "דור יתום"²⁶, כדי לתאר דור שנעקר ממנו צדיק. הרי, לא אחת, דווקא היתום הוא מי שהחברה כולה דואגת לו; מתגייסת לארגן לו כספים ואמצעי מחיה ודואגת לכל מחסורו. אלא, הסביר הרב במתק לשונו, היא הנותנת: אמנם יתכנו מצבים בהם יש ליתום כל הצטרפויותיו; יש מי שדואגים לספק את מבוקשו – אך אעפ"כ אין אומלל ממנו, שהרי אין לו "אבא שמבין אותו", אין לו אבא ש"יודע מה בדיוק הוא צריך", אין לו את האבא הטוב והרחום, שאינו ממתין עד שיבקשו ממנו, אלא מקדים ורואה את הנצרך ופועל בהתאם עוד לפני שהבן הרגיש שחסר לו דבר מה. כך גם דור יתום שאין הגדולים של אותו דור יכולים להרגיש ולעמוד על מה שבני הדור צריכים.

זה בדיוק מה שהיה הרב זצ"ל לבני קהילתו, לידידיו, למעריציו, לנתמכים על-ידו.

Muslimbarbarisme

Palestijnse kinderen die vertrouwd worden gemaakt met moord

*Palestijns kind met explosieven om tegengehouden*²⁷

Israëlische soldaten hebben bij een drukke controlepost op de Westelijke Jordaanoever een Palestijnse jongen van ongeveer 12 jaar oud met explosieven op zijn lichaam tegengehouden. Dat heeft het Israëlische leger gemeld.

De jongen rende richting de controlepost Hawara, ten zuiden van Nablus. Soldaten zagen dat de jongen iets onder zijn kleren verborg. Ze wisten hem ertoe te bewegen de bom af te doen. De officier die het bevel voerde over de controlepost zei tegen de Israëlische legerradio dat de jongen van plan was zich bij de controlepost op te blazen, maar daar van af zag toen hij zag dat meer Palestijnen dan soldaten het slachtoffer zouden worden. Volgens zijn burens in Nablus is de jongen eerder 15 of 16 en is hij zwakzinnig. Hij zou lid zijn van het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina.

De Palestijnse terreurorganisaties lijken de laatste tijd steeds vaker gebruik te maken van kinderen om explosieven te smokkelen en aanslagen uit te voeren. Eerder deze

SHABBOS VAJKRO

Hadlokas Hanerois: 18u47
Plag Hamincho: 17u48
Motse Shabbos: 19u58
Rabbeinu Tam: 20u20

Hatzole: 03 289.00.00
Shmira: 03 218.91.00

Albertstraat, 44 –
Van Lerijsstraat, 24

אפשר לקבל בחינם את ה"פאָרום"
 דרך ה-E-mail בכל מקום בעולם
 נא לפנות:

forum@goedkosjer.org

²⁶ הגיגה ג:.

²⁷ Gazet van Antwerpen, 24 maart 2004.

maand hielden Israëlische soldaten bij een controlepost een jongen van 11 tegen die explosieven bij zich had, vermoedelijk zonder dat hij het zelf wist. Vorige maand arresteerde de Israëlische politie drie jongens van tussen de 12 en de 15 die vuurwapens en munitie bij zich hadden. Ze waren naar eigen zeggen onder weg naar de stad Afula om daar een aanslag te plegen.

Weer Palestijnse jongen met bom tegengehouden²⁸

Israëlische soldaten hebben bij een drukke controlepost op de Westelijke Jordaanoever een zwakzinnige Palestijnse jongen van 16 met explosieven op zijn lichaam tegengehouden.

Volgens het Israëlische leger was hij van plan om zich bij de controlepost op te blazen. Soldaten zagen dat hij iets onder zijn kleren verborg en zochten dekking achter betonnen barricades. Ze wisten hem ertoe te bewegen de bom af te doen. Dat deed hij met een schaar die de soldaten door een kleine robot bij hem lieten afleveren. De bom is onschadelijk gemaakt.

Volgens zijn broer Hosni is de jongen zwakzinnig. Andere familieleden zeiden dat de jongen geen lid is van een van de radicale organisaties, maar wel graag naar betogingen gaat. De soldaten bij de controlepost zeiden dat de jongen had gezegd dat hij niet dood wilde en niet opgeblazen wilde worden. Later woensdag eisten leden van de Al Aqsa Martelarenbrigades in het bij Nablus gelegen vluchtelingenkamp Balata de verantwoordelijkheid voor de mislukte aanslag op.

De Palestijnse terreurorganisaties lijken de laatste tijd steeds vaker gebruik te maken

van kinderen om explosieven te smokkelen en aanslagen uit te voeren. Eerder deze maand hielden Israëlische soldaten bij een controlepost een jongen van 11 tegen die explosieven bij zich had, vermoedelijk zonder dat hij het zelf wist.

²⁸ Gazet van Antwerpen, 25 maart 2004.

Shtet/nieuws

Wij en onze medeburgers

AEL steunt zelfmoordaanslagen, die ze "Verzet" noemt en verdwijning van Israël

Antwerpen, 22 maart 2004

AEL veroordeelt scherp moordanslag leider en oprichter Hamas, Sjeikh Ahmed Yassine

Maandagochtend 22 maart jl ontving de wereld het droevige en schandalige nieuws dat leider en oprichter van verzetsbeweging Hamas, Sjeikh Ahmed Yassine, is vermoord door de zionistische entiteit.

AEL is diepbedroefd met dit verlies en onze gedachten en gebeden gaan uit naar de nabestaanden van Sjeikh Ahmed Yassine. Sjeikh Ahmed Yassine is voor vele moslims het voorbeeld van de **verzetsbeweging** ten behoeve van de moslims en tegen onderdrukking en bezetting. Ook gaan onze gedachten uit naar de nabestaanden van de slachtoffers die met Sjeikh Ahmed Yassine zijn gevallen in deze terroristische aanval. Drie raketten waren volgens de zionisten nodig om een belangrijk deel van het Palestijns verzet uit te schakelen. AEL weet dat zij daarin een grote vergissing maken. Het verzet en de steun daarvoor zal alleen maar groter worden. Sjeikh Ahmed Yassine is een voorbeeld voor velen van ons. **We zijn trots op het verzet dat Hamas voert**, en op de liefdadigheidsstructuren die zij voor hun mensen hebben opgezet.

Voor de AEL is deze moord door de zionisten nogmaals een teken en bewijs dat

de zionistische entiteit geen vrede wil en alleen maar uit is op het uitroeien en verdrijven van de Palestijnen uit hun land ten behoeve van een racistische, ondemocratische, koloniale en zionistische staat.

De AEL zal de verzetsbewegingen die reageren op onderdrukking, blijven steunen tot de volledige **bevrijding van Palestina. Heel Palestina.**

Oproeping tot betoging van de Arabische Europese Liga

Hier volgt de persmededeling van het A.E.L., zoals door het **Coördinatiecomité van de Joodse Gemeenten van Antwerpen (C.K.J.G.A.)**:

Met de laffe moord op Sheikh Yassine, spirituele leider van de verzetsbeweging Hamas, heeft Israël nogmaals bewezen dat ze een criminele en terroristische staat is. Deze staat, geleid door de fascistische Premier Sharon, heeft aangetoond dat ze [N.v.d.R.: "staat" is mannelijk] niet uit is op een rechtvaardige vrede, maar enkel op escalatie en geweld.

Wij eisen dan ook een ondubbelzinnige veroordeling van de vertegenwoordigers van de Joodse gemeenschap [N.v.d.r.: van wie en waarom verwacht A.E.L. dat men uitgerkend de Joodse gemeenschap zou veroordelen, die niets met deze zaak te doen heeft] – die maar al te vaak een kritiekloze steun tonen ten opzichte van de Staat Israël en haar [N.v.d.R.: zijn, omdat "staat" mannelijk is] regering Sharon- van deze gewetensloze daad. Wij eisen tevens en krachtdadige veroordeling door de Belgische regering en de Europese leiders., die **de al meer dan 50 jaar durende bezetting** met de mantel der liefde

toedekken. Europa moet sancties tegen de Zionistische staat aankondigen.

Om onze ondubbelzinnige steun voor het Palestijns verzet nogmaals te uiten, roepen we daarom op tot een betoging op **woensdag 24 maart**. Met deze betoging die zal starten aan de **kerkstraat in Borgerhout om 14 u**, willen we deze laffe daad aanklagen, alsook de strijd van de onderdrukte Palestijnen onverminderd steunen.

→ Onze reactie:

Het is nu uitkijken hoeveel **allochtone Borgerhoutenaars** het recht op bestaan van de Staat Israël in vraag stellen (“*de 50 jaar durende bezetting*”) en de visies van **Hamas** dat de joodse staat moet verdwijnen (de 50 jarige bezetting beëindigen) steunen. Voor zij die het niet weten: de Gaza-strook en de Westbank werden in 1967 door Israël veroverd, nadat Egypte en Jordanië de Zesdaagse Oorlog ontketenden en verloren. 50 jaar geleden was het de V.N. die Israël een internationaal-rechtelijk **bestaansrecht** in Palestina toekende. Het gaat over deze laatste “bezetting” dat het **A.E.L. en de Hamas** het hebben.

Pas dat zal voor onze machthebbers leerrijk zijn om te zien in welke mate het internationale **moslimterrorisme** bij ons een **rijke voedingbodem** heeft.

Kamerlid Marinower geschokt door haatoproep AEL

Federaal Volksvertegenwoordiger en Antwerps gemeenteraadslid **Claude Marinower** (VLD) is diep geschokt door de opruiende taal die het AEL gebruikt in een communiqué dat vanmiddag op hun

website werd geplaatst na de door hen in Antwerpen georganiseerde betoging.

“Zionisme is niet enkel in Israël aanwezig maar ook hier in België en moet bestreden worden als hoe men terrorisme bestrijdt want zionisme is de zwaarste vorm van terrorisme en is het grootste gevaar tegen de wereldvrede.” (bron: www.arabeuropean.org/nederlands/index-Dutch.html)

Betekent dit een nieuwe poging om het conflict vanuit het Midden-Oosten naar de straten van Antwerpen te exporteren? Waarom moeten de – soms broze evenwichten – in de Antwerpse samenleving op het spel worden gezet door dergelijke opruiende taal die sommigen tot fysiek geweld zou kunnen aanzetten? De parallellen die het AEL trekt tussen het Israëlisch-Palestijns conflict en de relatie tussen de verschillende gemeenschappen in Antwerpen doen niet terzake. Meer zelfs, ze zijn incorrect en misdadig.

Claude Marinower

Federaal Volksvertegenwoordiger en Antwerps gemeenteraadslid (VLD)

Sheikh Jassin in De Standaard
M. Schick

Sheikh Yassin

Laten we even aan "wishful thinking" doen: De Amerikanen lokaliseren, en elimineren Bin Laden. De hele beschaafde wereld zou deze heldendaad luid toejuichen en opgelucht ademhalen. Israël heeft nu een andere "Bin Laden" uitgeschakeld. Sheikh Yassin was de oprichter, de organisator en de bezieler van Hamas, een van de dodelijkste en wreedste

terreurorganisaties op deze aarde. Een organisatie die slechts één doel voor ogen heeft: zoveel mogelijk onschuldige Joodse burgers, vrouwen en kinderen op te blazen. Yassin zei pas geleden nog, dat zelfs, indien alle Arabische burens, en zelfs Arafat vrede zouden sluiten met Israël (*quod non...*), hij zou doorgaan met het systematisch vermoorden van al wat Joods is. Deze aardsterrorist was zeker geen vredespartner waarmee Israël ooit aan de onderhandelingstafel had kunnen zitten. Maar als het om Israël gaat, wordt er nu eenmaal met 2 maten en 2 gewichten gewerkt. Want wat is nu de reactie van heel Europa ? Algemeen afgrijzen, afkeuring en veroordeling. Of hoe het verenigd Europa de strijd tegen het Moslim terrorisme gaat aanpakken....

Max Schick

Yassin [Gazet van Antwerpen]

Pieter Van Cauwenberg

Ik begrijp niet goed de reactie van de internationale gemeenschap bij de liquidatie van sheik Yassin. Specialisten terzake betoogden dat die actie een schending was van het internationaal recht en de mensenrechten. Yassin moest volgens die specialisten, indien hij schuldig was (sic!) worden veroordeeld door een internationale rechtbank? Een nieuwe forum voor de Palestijnse zaak? Een legitimatie van een terroristische organisatie als Hamas? Ik kan me levendig voorstellen hoe zo'n rechtbank zou worden gehanteerd en misbruikt door de terroristen, met als uiteindelijk doel: het discrediteren van Israël en de realisatie van Hamasobjectieven. Hoe kan Israël handelen met een tegenstander die op geen enkel moment blijk geeft van vredeswil en iedere uitgestoken hand botweg weigert?

Moest de schuld van Yassin als de oprichter, bezieler en leider van Hamas, als verspreider van haat, als verantwoordelijke voor vreselijke aanslagen nog verder worden bewezen? Ik vrees dat Israël geen andere keuze had en heeft tegenover deze onverantwoorde Palestijnse leiders: duidelijk te kennen geven dat het de terroristen waar en wanneer ook kan treffen, zolang er bij hen geen echte wil tot het aangaan van compromissen wordt waargenomen.

Joodse scholen annuleren lessen op woensdag namiddag in gevolge AEL-manifestatie

Alle joodse scholen (waar woensdagnamiddag normaal les wordt gegeven), schaften uitzonderlijk de lessen af, met het oog op de betoging die door de A.E.L. wordt georganiseerd. De A.E.L. betoogt tegen de liquidatie van Sheikh Jassin (onzaliger nagedachtenis) en meteen solidariteit uit met het Palestijnse "verzet", zeg maar het terrorisme van Jassin en consorten verheerlijkt.

De enige school die openbleef en aan haar leerlingen het risico liet lopen, was de *Cheider Antwerpen*, de opvolger van de failliete *Bobover Cheider*.

Boeiende conferentie van Avi Lipkin en hartelijke inleiding door Filip Dewinter

Op 23 maart 2004 vond op initiatief van de **Karel Martel Stichting** in het Pershuis aan de Grote Markt een conferentie plaats door **Avi Lipkin** ²⁹, voormalig

²⁹ Contactadres: Victor Mordecai, P.O. Box 18209, Jeruzalem 91181, Israël. Fax: +97226290574 ext.

woordvoerder van het Israëlische leger en van Premier **Itchak Shamir** over de gevaren van de Islamitische verovering van het Westen.

De Israëlische spreker, een godvruchtige jood met een *kippa*, werd ingeleid door Volksvertegenwoordiger **Filip Dewinter** (Vlaams Blok).

F. Dewinter hield er een vurig pleidooi voor Israël, dat hij naar gewoonte bestempelt als de voorpost van het Westen in een feodale Midden-Oosten. Hij maakte het publiek duidelijk dat de strijd van de Israeli's tegen het **moslimterrorisme** ook de strijd van Europa moet zijn en, omgekeerd, dat Europa Israël in deze gemeenschappelijke strijd moet steunen. Hij betreurde dat hier ten lande moslimterroristen in allochtone kringen een rijke voedingsbodem vinden en bovendien kunnen genieten van de milde aanpak door onze veiligheidsdiensten, wat van ons land een ware draaischijf heeft gemaakt van het moslimterrorisme.

De steun die voor de joodse staat door F. Dewinter werd verwoord en vooral de gelijkschakeling van belangen tussen het judeo-christelijke Europa en de joden, waren hartverwarmend omdat dat discours bij andere politieke formaties reeds tot vervlogen tijden behoort. F. Dewinter kreeg dan ook na zijn inleiding van Avi Lipkin een **hartelijke omhelzing**.

De spreker, die onder zijn pseudoniem **Victor Mordecai** auteur is van enkele welsprekende boeken, als *Is Fanatic Islam A Global Threat?* en *Islamic Threat Updates Almanac No. 1*, heeft zich een stevige reputatie opgebouwd op het gebied van het moslimterrorisme en dito fundamentalisme.

7157. www.vicmord.com
vicmord2001@yahoo.

E-mail:

Hij begon met uit te leggen hoezeer het van belang was dat men in het Westen de gedachtegang en –kronkels van religieus opgevoede moslims. Dat mist men precies in het Westen. Wij Westerlingen kennen de bronnen niet, kunnen die niet in de Arabische taal lezen. Aan ons kan men derhalve wijs maken dat wat *geschreven* staat anders *gelezen* en *begrepen* moet worden. Aan de naïeve Westerlingen kan men derhalve verkopen dat Islam van het woord Salam (= vrede) komt, wat van de Islam een **vredegodsdienst** maakt. Volgens A. Lipkin is deze vrede meer te vergelijken met het werkwoord **pacificeren**, waarin ook het woord “vrede” voorkomt maar betekent een volk **gewapenderhand** te temmen. Hoeveel Westerlingen weten dat waar de koran het heeft over Allah die de goddelozen omtovert tot apen en zwijnen³⁰, in feite resp. joden en christenen worden bedoeld? Het kleinste moslimkind kent deze spraakcodes: dood aan de apenkinderen en aan de zwinnekinderen betekent: **dood joden en christenen**.

De spreker concludeerde met aanmanende woorden aan het adres van joden en christenen, die zich gezamenlijk moeten inzetten voor het vrijwaren van de joods-christelijke beschaving. Voor Avi Lipkin is deze strijd erop gericht de opgang van de Islam in Europa te stuiten. Aan de oostelijke flank van Europa hebben we Turkije dat loert, maar ook de drie Islamitische republieken Armenië, Kosovo en Bosnië. In het zuiden, telt Gibraltar reeds 25% moslims en een grote door Saudi-Arabië gefinancierde moskee.

Tot slot zei de spreker ervoor te ijveren in Jeruzalem een internationaal joods-christelijk bureau te willen oprichten, dat zijn aandacht moet richten op de verdediging van Europa voor de moslimaanvallen. Ik zou de naam van dit

³⁰ V:60.

nieuwe bureau kunnen suggereren: **Karel Martel** Bureau, want dat is het precies wat in de 21ste eeuw, naar het voorbeeld uit de 8ste eeuw wanneer Karel Martel de **slag bij Poitiers** won, zal moeten gebeuren: de Islam in Europa een halte toeroepen.

Gaia tegen omstreden campagne «Nazi-gevangenen = legkippen»

BRUSSEL Zelfs bij de Belgische dierenrechtenorganisatie valt deze affiche van de vegetarische actiegroep People for Ethical Treatment of Animals (PETA) niet in goede aarde.

Een foto van een rij legkippen werd gemonteerd naast een oud beeld van joden op stapelbedden in de nazi-kampbarakken, met de boodschap: 'Als het om dieren gaat, zijn we allemaal nazi's.' Hoewel de beelden eerder heel wat protest uitlokten in de Verenigde Staten, wil PETA de campagne nu overdoen in Europa. De affiche verscheen gisteren in het straatbeeld van het Duitse Stuttgart. Later volgen nog 11 andere Europese steden. «Ik weet niet of de campagne ook naar België komt. Wij staan er hoe dan ook niet achter», zegt Anne De Greef van Gaia. «Dit is choqueren om te choqueren. Wij vinden het op zijn zachtst gezegd misplaatst dat mensenleed wordt gebruikt om dierenleed aan te vechten. De campagne heeft in

Europa ook geen zin: kippen hebben hier al meer ruimte dan in Amerika en legbatterijen worden vanaf 2012 hoe dan ook verboden door Europa.»³¹

Forum Joodse Organisaties misnoegd over benoeming van Jozef De Witte

Persbericht van 22 maart 2004:

Vrijdag werd **Jozef De Witte** benoemd tot nieuwe directeur van het **Centrum voor racismebestrijding**.

Het **FORUM der Joodse Organisaties** van België is zeer bezorgd over deze benoeming. Feit is dat de heer De Witte in zijn vorige functie van secretaris generaal van **11.11.11** een zekere verantwoordelijkheid draagt voor het importeren van het conflict in het Midden-Oosten naar België, waardoor zich de laatste jaren een enorme stijging heeft voorgedaan van antisemitische incidenten, het hoogste aantal sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog.

De heer De Witte verwerpt elke actie die antisemitische connotaties heeft, beweert hij. Nochtans gebruikte 11.11.11 tijdens haar boycotacties tegen Israëliëse producten de alom bekende affiches met het beeld van de uitgeperste bloedsinaasappel die inspeelt op de ergste antisemitische propaganda van de middeleeuwen tot het nazi-tijdperk over de "bloeddrinkende joden".

Ook steunde 11.11.11 een weinig evenwichtige brochure voor zgn. "vredesopvoeding" van de Vlaamse jeugd m.b.t. het Midden-Oosten en dit in samenwerking met **Lucas Catherine**, wiens werk reeds 25 jaar geleden door bepaalde media antisemitisch werd

³¹ Het Laatste Nieuws, 19-03-2004. Foto's Reuters.

gewraakt. Dit staft de ongerustheid van de joodse gemeenschap.

De heer De Witte zegt zelf in een interview met de krant "De Tijd" dat de rol van het Centrum die van branddetector, brandalarm is. Voor de joodse gemeenschap rijst de vraag of de heer De Witte dan wel de geijkte persoon is om deze rol te vervullen.

Eli Ringer

Verdachte verdwijning van twee chareidi jongeren in Parijs

In **Parijs** zijn een week geleden twee *chareidi* jongens van 19 en 25 jaar beweerdelijk **gekidnapt** geworden. Een van de twee dook plots op en werd urenlang ondervraagd. De tweede is nog steeds spoorloos.

Ofschoon de joodse geruchtenmolen in Parijs (met familiale ramificaties tot in Antwerpen) blijft spreken van een kidnapping, krijgt deze verdwijning echter **mysterieuze allures**. Immers kreeg het nieuws geen mediabelangstelling en is niets geweten van een grootscheepse zoekactie achter de nog vermiste jongen. Wordt vervolgd.

Open brief aan Burgemeester Janssens

Mechelse Groentemarkt

Geachte Heer Janssens,

Betr.: verstrenging (parkeer)boeten Isabellalei

Sinds geruime tijd is de verstrenging van de politie op foutieve parkeerders weeral ernstig toegenomen.

Wij, handelaars en vooral **joodse klanten**, vinden dit niet meer aangenaam, daar de politie voortdurend onze klanten komen bekeuren en weghouden uit de Isabellalei. Wat gaat er op den duur gebeuren? Daar de joodse mensen vooral "**Kosher**" voeding moeten eten, zijn ze genooddaakt hun voeding in winkels te kopen waar deze verkocht worden. Ook voor een krant, groenten en fruit... kan men in de Isabellalei terecht. Kortom, deze winkelstraat leeft!!

Het is soms moeilijk parkeren hier en vooral met de nieuwe parkeermeters op komst en de bijkomende controles van de parkeerwachters, zal het niet meer te doen zijn. Als een klant geen plaats vindt in de buurt, zet deze zijn wagen wel eens naast of **deels met twee wielen op het voetpad**, dit is voor 95% voor korte duur en bijna altijd om zijn boodschappen te doen.

Wij, handelaars, krijgen zeer veel klachten van onze klanten i.v.m. de verstrenging van de boeten en moeten vele klanten afgeven aan de Delhaize in de buurt, die over voldoende gratis parking bezit.

Het is toch aangenamer dat ook de kleinere winkels goed blijven verkopen en niet alleen de grote supermarkten. Wij vrezen

dat de verkoop in de meeste winkels drastisch zal dalen. Het bewijs is er ook al. Als je eens goed rondkijkt in de stad Antwerpen, zie je dat er al heel veel winkelpanden te koop of te huur zijn. Dit komt door de slechte economie en door het parkeerprobleem.

De regering wil en moet de werkloosheid in ons land drastisch naar beneden krijgen, maar als de politie zo streng blijft optreden in de stad, vrees ik dat er nog zeer veel zaken failliet zullen gaan.

Hopend dat er een beetje tolerantie bestaat van jullie, groet ik U beleefd.

Filip Maerevoet

Mechelse Groentemarkt, Isabellalei 50,
2018 Antwerpen.

→ Onze reactie:

Uiteraard een sympathieke poging om de stads- en politiediensten trachten te vermurwen. Zij moeten echter de wet toepassen en, ofschoon *dura lex, sed lex*, moet deze worden toegepast. Zie desomtrent ons artikel in *Forum* nummer 49.

Ook **joods cliënteel** zal moeten leren met de verstrengde verkeerswet te leven en misschien wat meer te voet of met de fiets rond te toeren. Op het voetpad parkeren is sociaal onaanvaardbaar, ook niet voor enkele seconden.

De komst van de **parkeermeters** zal precies de oplossing bieden voor de **korttermijn**parkeerders, nu deze meters de **langtermijn**parkeerders precies weert.

Publiciteit

Voor al uw *simches*, toffe *heimische* muzikale *ambiance*, joodse klezmermuziek, chassidische muziek alles op professioneel niveau verzorgd met elektronische piano door **Schloimi Rosenberg**.

Tel.: 03-239.73.22 – gsm 0472-544.100

Shtetl-nieuws

Wij onder ons

Nieuw: Unie voor de Joodse Jeugd in Antwerpen

Zes maanden geleden werd de Unie voor de Joodse Jeugd in Antwerpen (U.J.J.A.) opgericht. De UJJA heeft de 16 -31 jarigen als doelgroep omdat er voor hen totaal niets voorzien was.

De doelstelling van onze organisatie is om:

1. De Antwerpse jeugd aan te zetten wat actiever, zowel op sociaal- als op politiek vlak, te worden.
2. UJJA is een **areligieuze organisatie** die de contacten tussen religieuze en seculiere jongeren tracht te verbeteren.

De vereniging telt momenteel zo'n 10 tal actieve leden en een 30 tal leden. Het is de bedoeling om op termijn tot een

volwaardige jeugdorganisatie uit te groeien.

Momenteel is de vereniging volop bezig sociale en politieke activiteiten op poten te zetten.

Sociale activiteiten: voetbal, filmavonden, *oineg shabbes*, alsook feest voor *Jom Haatsmaoet*.

Volgende week begint de UJJA ook met de *Hasbara* sessies, met name met een groep jongeren tegen de desinformatie (zowel geschreven media als debatten) strijden alsook Israël in de verschillende campussen promoten.

Subversieve praat uit Beis Shemesh

Aan al deze waarde landgenoten,

Het is komiek al dan niet treurig om jullie zo bezig te zien daar in het verre zilte Belgenland.

Hebben jullie het nog niet door dat ze je daar niet graag zien. Het is vrij simpel ze hebben jullie niet geerne. punt. en dan als talmudgeleerden elk woord napluizen en wikken en wegen. Waarom al die moeite. Ze zullen jullie nooit en nimmer een geborgen gevoel geven, een gevoel van thuis wezen, van geliefd zijn. Hebben jullie dat nog niet geleerd? Waarom al dat nutteloos energie in een gevoelloos, opportunistisch samenleving. We leven toch niet meer in de middeleeuwen waar eenieder in zijn gewest,stadstaatje en gettootje gevangen zat. In onze tijdperk is het logisch om daar waar men niet gewent is gewoon de boel te pakken en op en ander te gaan wonen. In plaats van zijn eigen tijd en leven te verknoeien/verspillen bij de ondankbare Belgen!

Salut en de groeten aan m'dam,

Itche (Dr. Helen Offman uit Beth Shemesh - [<itche@inter.net.il>](mailto:itche@inter.net.il))

→ Onze reactie:

Hoe wereldvreemd wordt men niet, wanneer men teruggetrokken leeft in het geografisch geïsoleerde Israël, dan nog in de besloten gemeenschap van Beis Shemesh? Itche of Dr. Helen Offman moet zich in Beis Shemesh in het centrum van de wereld en in het paradijs wanen. Hij of zij kan er verder over dagdromen.

Wat deze correspondent uit Beis Shemesh niet begrijpt is dat wij deel uitmaken van dit Belgenland, zeg maar van Vlaanderen. Wij zijn hier geboren en getogen en dragen dus ook een verantwoordelijkheid voor deze samenleving. Waarom zouden wij capituleren?

Laat ons maar zelf experimenteren hoe goed of hoe slecht het hier voor ons is en gun ons het voordeel van de beslissing.

Vooralsnog vinden wij het hier goed en nemen wij de uitdaging aan om samen met andere landgenoten van goede wil **Vlaanderen** tot een **tolerante samenleving** uit te bouwen, waar het ook voor joden goed is om te leven.

Forum Joodse Organisaties berispt

Dr. R. Trau

Geachte secretaresse en leden van het Forum,

Met dit schrijven wil ik U een zekere **teleurstelling** meedelen.

Ik had met veel enthousiasme aanvaard om aan de nuttige en lovenswaardige activiteiten van het Forum deel te nemen. Deze goede wil heeft tot nu toe niet de

gelegenheid gehad om zich op een concrete wijze te vertalen.

Alle laatste vergaderingen werden ofwel te laat medegedeeld of wel op onmogelijke uren en plaatsen vastgelegd, ofwel afgelast zoals de laatste.

Een vereniging die en zekere representativiteit beoogt zou toch regelmatig op wel bepaalde dagen en uren en met een zekere regelmatigheid moet samenkomen vooraleer bepaalde standpunten in te nemen of beslissingen te treffen.

Wat ik bvb. misplaatst vind is dat het Forum één dag voor de geplande vergadering publieke opinies neemt op gevoelige punten.

Dat deze vergadering dan afgelast werd blijkt dan ook logisch : zij had geen zin meer

Dit is allemaal geen negatieve kritiek, wel integendeel.

Ik ben steeds voorstander geweest van een echt representatief orgaan van de joodse gemeenschap, zoals het Forum.

Bepaalde tegenstanders beweren echter dat het Forum op een niet

democratische wijze functioneert, en dus niet representatief is.

Men zou moeten voorzichtig zijn om geen argumenten te geven aan de tegenstanders.

Met beste groeten,

Dr. R Trau

→ **Onze reactie**

Vindt Dr. R. Trau nu dat het Forum niet representatief is, maar dat men dat liefst onder de mat veegt? Ofwel hebben de tegenstanders gelijk dat het Forum niet democratisch en dus niet representatief is en dan zou een **oprechte en rechtlijnige Dr. R. Trau** dat in alle openheid moeten durven aanklagen. Hij dient daarmee niet de "tegenstanders" maar de waarheid. Door zijn gedrag af te stemmen op wat de "tegenstanders" al dan niet zullen zeggen, dient hij alleszins niet de waarheid, maar de **schijnheiligheid**.

בחצרות קודש

מדור שבועי מהנעשה בעולם הרבני והאדמור"י כפי שמשקף באתרי אינטרנט חרדיים

- מאחורי הסורגים

מדינת ישראל מואשמת בגרימת מותו של חיים ברגר [מקור ראשון, 19 מרץ 2004]

מותו של חיים ברגר, אסיר שהוסגר מישראל לארה"ב ומת בבית הכלא בצפון קרוליינה, זעזע את קהילה החרדית. ההאשמות הופנו אל מדינת ישראל, כמי שהסגירה אותו בגלל היותו יהודי חרדי. ח"כ ישראל אייכלר, שפעל רבות לשחרורו של ברגר ואף ביקר אצלו כחודש לפני מותו, מספר כי למעשה צלחו כבר המאמצים לשחרורו מסיבות בריאותיות

וכי מנהל בית הסוהר כבר חתם על הטפסים הנדרשים, אלא שרק בגלל בירוקרטיה לא יצא השחרור אל הפועל מבעוד מועד. בביטאוננו המחנה החרדי מפנה אייכלר אצבע מאשימה כלפי המדינה, ובמיוחד כלפי הכנסת ובג"ץ: הכנסת – על שלא קיבלה את החוק שהציעו הח"כים החרדים ולפיו לא יוסגר אדם שגילו מעל 70; ובג"ץ - כי לאייכלר יש תחושה "שאם לא היה מדובר ביהודי חרדי, הוא לא היה מחייב להסגיר אותו". אייכלר מזכיר שבג"ץ מנע במקרה אחר את הסגרת נער שהואשם ברצח ולא חי מעולם בארץ, בעוד שברגר הוסגר למרות גילו המופלג והיותו ניצול שואה.

במאמר רווי-רגשות מספר ח"כ אייכלר על ביקורו אצל חיים ברגר. הוא מספר כי האסיר האמין בכל מאודו כי ישוחרר, ושמר על שמחת חיים גם בכלא. "לא שמענו ממנו אף לא אנוחה אחת על מצבו. הוא האמין שהמחלה שתקפה אותו, נוצרה כדי להביא לשחרורו. אני רוצה לנסוע מיד עם שחרורי לארץ

הבעיה באמצעות פנייתו לנציב המים **שמעון טל**, בבקשה לאפשר גם השנה את השימוש במי קידוחים מראש-העין במהלך החג.

בחוצות העיר

מדור שבועי מהנעשה בעירנו עיר אנטווערפן כפי שמשתקף באתרי אינטרנט חרדיים

- ביום חמישי הקרוב הולך להבחר הרב החדש של אנטווערפן יצ"ו. לעיר ואם בישראל כעירנו מגיע רב שכזה, כולו תורה וחסידות, כולו ענווה ולומדות. אשרינו שזכינו לרב גדול בתורה ובהוראה כמורינו ורבינו גאב"ד אנטווערפן יצ"ו הגאון האדיר שר התורה המנורה הטהורה מרן **רבי אלתר אליהו הלוי רובינשטיין שליט"א**.

למיותר לציין שהבחירות שיתקיימו ביום חמישי הבא הם פורמליים בלבד, כי כל אנ"ש היראים לדבר ה' קיבלוהו עליהם כרב ופוסק, (לא הכנס לדיון על אלו שפורשים מן הציבור והוציאו עצמם מן הכלל שעליהם הכתוב אומר וד"ל)

כולנו נלך לאורו עד ביאת גואל צדק יחי אדוננו מורינו ורבינו רב עירנו שליט"א

- קבלנו הודעה חדשה שהרב שליט"א דוחה את המרות עד לאחר שבועות. ולאחר שבועות הוא יתחיל לחשוב מחדש.

מצטער !!!

כ"ק רבינו שר התורה הרב אלתר אליהו רובינשטיין שליט"א, לא מבטל שום דבר והכל שריר וקיים

שמעתי מקור אמיתי ונכון מאד. הוא דוחה את ההצעה עד לאחר חג השבועות ש.ז. אני מציע לו שלא יבוא בכלל לשם. אבל אם הוא רוצה אז הברירה בידו.

- שמעתי מאיש מהימן שמרן זצ"ל התבטא בזה"ל

נאך מיר וועט נישט זיין קיין רב אין אנטווערפן

מרן הרב זצ"ל ציטט בזה האדמו"ר **מסאטמר** זצ"ל ואמר הדברים בשם אומרם, דהיינו שהאדמו"ר אמר לו שהוא יהיה הרב האחרון של אנטווערפן.

ישראל, רק לארץ ישראל אני רוצה', אלה היו מילותיו. לעולם לא אשכח את הרגע הזה, ולא נסלח לעצמנו על שלא הצלחנו להוציא אותו משם בחיים", כותב אייכלר.

- **צפוף באוהלה של תורה גם בציבור החרדי יש מי שמרוצים מיציאת אברכים לשוק העבודה** [מקור ראשון, 19 מרץ 2004]

'התנועה לשמירת זכויות הציבור החרדי בישראל', בראשותו של **חיים מילר**, החלה לנהל מאבק בעיתונות החרדית נגד השרים **בנימין נתניהו ומאיר שטרית**. "אנו יוצאים במסע ציבורי נגדכם, על מנת שיידע הציבור כולו במדינת ישראל שידכם בדבר, אתם האשמים, ובהיסטוריה תיכללו בין אלה שקמו עלינו לכלותנו והקב"ה מצילנו מידם", כותב מילר. הקמפיין של מילר בא בעקבות סגירת עשרות 'כוללים' במגזר החרדי, כפועל יוצא של **הגזירות הכלכליות**. בכוללים רבים האברכים לא קיבלו מלגות מזה חודשים ארוכים. מצבם הקשה של הכוללים מתקשר למאבק המתנהל בתוך הציבור החרדי סביב מעמדם של אברכים בטלנים הנשארים במעמד תלמידי כולל. רבים במגזר החרדי סבורים שיש לברך על סגירת הכוללים ופליטת אברכים לשוק העבודה, לאחר שבשנים האחרונות היתה אינפלציה בפתיחת מוסדות כאלו, שברבים מהם לא נשמע ברמה קול התורה. המאבק הזה כבר הוליד במגזר החרדי הומור שחור על חשבונם של האברכים. כך למשל הבדיחה על אברך הכולל שזכה בפרס הראשון בלוטו. כאשר נשאל על ידי חבריו מה בכוונתו לעשות בעקבות הזכייה, השיב הזוכה: "מהיום אתחיל לשבת וללמוד". בדיחה אחרת מדמה את ה'כוללניקים' למסובים בליל הסדר: יושבים בהסיבה, שותים ארבע כוסות וממתנים לשעת חצות.

-מים לחץ

בבני-ברק מנסים למנוע הזרמת מי-כנרת לצרכנים בימי הפסח [מקור ראשון, 19 מרץ 2004]

במשך שנים היה נהוג שבימי הפסח מגיעה אספקת המים לבני-ברק מקידוחים באזור ראש-העין ולא מהמוביל הארצי, כשהנימוק לכך הוא הלכתי - חשש לתערובת חמץ במי הכנרת. ראש העירייה **יששכר פרנקנטהל** מנסה בימים אלו למצוא פתרון "עוקף פריצקי" לבעיה שנוצרה, כששר התשתיות **יוסף פריצקי** הנחה את 'מקורות' להזרים מים מהכנרת לבתי הצרכנים גם בימי חג הפסח, מכיוון שיש להוריד את מפלס האגם. פרנקנטהל מנסה לפתור את

Chocoladewolkentaart (geschikt voor pasen)

Voor een ronde vorm van 23 cm:

250 g pure chocola
125 g boter, op kamertemperatuur
6 eieren, 2 hele en 4 gesplitste
175 g fijne suiker
2 eetlepels sinaasappellikeur (desgewenst)
geraspte schil van ½ sinaasappel

Voor de roomlaag:

5 dl slagroom
1 theelepel vanille-extract
1 eetlepel sinaasappellikeur (desgewenst)
½ theelepel cacao

Smelt de chocola en de boter in de magnetron (+- 2 minuten op 600 Watt). Klop de 2 hele eieren en 4 dooiers op met 75 g van de suiker en spatel er vervolgens het chocolamengsel, de likeur en sinaasappelrasp door. Klop in een andere kom de 4 eiwitten met de resterende 100 g suiker bijna stijf. Roer het chocolademengsel op met een klodder eiwit en spatel luchtig de rest van het schuim erdoor. Bak de taart 35 tot 40 minuten en laat volledig afkoelen.

Klop niet te lang voor het serveren de ingrediënten voor de roomlaag op en verdeel vanuit het midden naar de rand van de taart toe. Zeef de cacao erover.

לשון הרע ורכילות ³²

“Deputy Education Minister **Zvi Hendel** last week thwarted a lecture presentation for high school students by Geneva Accords initiators. Dr. Yossi Beilin, former Chief of Staff Amnon Lipkin-Shahak and Gen. (res.) Shaul Arieli, Israel Radio reported. The three arrived in Arad to speak with students (...). When they reached the school, a Makif Ort High School administrator told them that the school had “received orders” to cancel the lecture. According to reports, the orders were given by Hendel, from the National Union Party” [**Hamodia**]³³

“(...) and therefore, *shomer Shabbos* soldiers should not be assigned any duties along the fence on Shabbos. (...) There are no life-and-death issues involved in allowing a Palestinian to pass through the fence on Shabbos, so he can work at a *treif* Tel Aviv restaurant” [**Hamodia**]³⁴

Commentaar: deze tekst houdt zowel kwaadsprekerij (לשון הרע) als roddel (רכילות) in.

³² Deze rubriek is er voor zij die aan de ene kant constant Forum de les spellen met betrekking tot kwaadsprekerij, alsof ons blad een roddelblad was, en aan de andere kant blind blijven voor kwaadsprekerij in andere *chareidi* persorganen. Nog dit: het kwaadsprekerijverbod beperkt zich niet alleen tot roddels over *chareidi* joden. Kwaadspreken over niet-vrome joden valt evenzeer onder dit verbod....

³³ 19 maart 2004, p. B14.

³⁴ Ibid., p. A32.

VRIJE TRIBUNE

HIER KAN VOLGENDE WEEK UW MENING STAAN: U HOEFT ZE MAAR AAN HET PAPIER EN AAN ONS TOE TE VERTROUWEN

Pessach: van feest tot calvarie [Deel I]

door Prof. Dr. Henri Rosenberg

Zuchten en klagen toegestaan

Ofschoon de *Sefer Ha-Rokeach*³⁵ van R. Eleazar ben Yehuda uit Worms (1165-1230) aan de Jeruzalemse Talmoed ontnemt dat men zich er niet over mag beklagen dat de paasvoorbereidingen en -verboden moeilijk zijn, interpreteert de *Chok Jaacov*³⁶ van R. Jacob REISHER uit Metz (overl. 1730) het Talmoed-traktaat als hebbende uitsluitend betrekking op het paasoffer (= het *korban pessach*), en dat het niet geldt m.b.t. de andere talrijke restricties (= *choemros*) en voorzorgsmaatregelen (= *zehiros*) die m.b.t. het paasfeest door de jaren heen als tot in het oneindige gaande 'omheiningen' (= *gedorim*) werden aangebracht rond het ene bijbelse verbod op *chometz* (= ongezuurd brood). Deze *Chok Jaacov* wordt tevens geciteerd in het *Shoelchan Aroech Ha-Rav* (ibid.) van R. Shneor Zalman uit Lyady (1745-1813).

³⁵ Nr. 283

³⁶ OH 469, 3.

Het authentieke Pessach

Een vreugdevol familiefeest. In de oudheid was *Pessach*, het feest van de *matzos* tevens *Chag Ha-Aviv*, het feest van de lente. Dit laatste agrarisch aspect van het feest ging met de Diaspora meteen verloren, nu het joodse volk na de vernietiging van de Tweede Tempel en de wereldwijde verstrooiing een landloos volk was geworden, dat op de koop toe ook in ballingschap (= *Goloes*) geen land mocht bezitten of bewerken. Het paasfeest was oorspronkelijk ook een van de drie **pelgrimfeesten**, waarop een gebod en gewoonte van toepassing was dat joden zich van heinde en verre naar de Tempel in Jeruzalem begaven. Het was een **folkloristisch toeristisch feest** dat ong. een maand lang duurde, waarop gans de familie met **picknick** en **barbecue** onderweg was met haar veestapel om in de Tempel te worden geofferd, met haar verschillende *Troemos* (= offergaven) en

Maasser (= tiend), alsook met haar eerstelingsgarve van de oogst (= *Omer*).

De bedevaarders op stap naar Jeruzalem. Aan de hand van een korte schets van het feestgedoe onder verwijzing naar talmoedische bronnen, zal de toen heersende feestvreugde worden beschreven, zodat de mate van de aliënatie met tot wat het Paasfeest heden ten dage is geworden pas ten volle duidelijk zal worden. Het volk was dus gedurende één maand op stap met veestapel, met *maasser* en de *omer*. De pelgrimstocht gebeurde meestal in groepsverband, waarbij stam- of stadsgenoten doorgaans samen reisden. De stad **Modiïn** was de verzamelplaats en laatste halte vóór Jeruzalem en was tevens een verkeersknooppunt, waar de **files tot in Jeruzalem** begonnen. Het was ook de **marktplaats par excellence** waar de bedevaartgangers hun inkopen deden van ritueel reine potten en pannen³⁷. De Talmoed³⁸ bespreekt ook de talrijke problemen die er ontstonden in gevolge de verkeersfiles, zoals bijv. het te laat aankomen in Jeruzalem voor het paasfeest.

Water. In Jeruzalem moest er plots gezorgd worden voor drinkwater (voor mensen en dieren) en water voor hygiëne en purificatie voor een populatie die tijdens de pelgrimfeesten het tienvoudige benaderde van de inheemse bevolking. De verantwoordelijkheid hiervoor lag in handen van een speciale ambtenaar van de Tempel, die talrijke waterputten liet graven en waterreservoirs liet aanleggen op kosten van *hekdesch* (= Tempelgelden)³⁹. Dit terloops: er is geen *choemro* te bespeuren m.b.t. mogelijk *chometz* die in de waterputten en -reservoirs zou kunnen zijn gevallen..., waarvoor nochtans heden ten dage wordt “gevreesd” (zie hieronder).

³⁷ Tr. *Chagiga* 25b.

³⁸ Tr. *Pessochim*, 93b en 94a

³⁹ Tr. *Shkolim*, 5, 1 en 4, 2.

Kost en inwoon. Kost en inwoon voor de bedevaarders was ten laste van de Jeruzalemse bevolking, die hun huizen openstelden voor de reizigers. Zij stonden hun bedden aan de gasten af en sliepen buitenhuis in de tuin⁴⁰. De maaltijden deelden de gasten met de gastheren, zonder dat deze moesten betalen. Als compensatie voor de gastvrijheid, stonden de gasten de (niet onbelangrijke) vellen van hun dierenoffers af⁴¹. Een groot deel van de bedevaarders sliep nochtans op openbare plaatsen⁴². Buitenlandse bedevaarders konden gebruik maken van de gebedshuizen die door hun landgenoten te dien einde in Israël werden opgericht en ingericht⁴³. Dit terloops: van de hedendaagse *choemro* van *nisht mishen* (zie hieronder) was er blijkbaar toen nog geen sprake...

Speciale vreugdebevorderende wetten. Het was dus in Jeruzalem een en al feest: toeristen zaten er aan tafel met de inheemse bevolking en om de feeststemming niet te verpesten hebben de Talmoedgeleerden een hele reeks van speciale wetten uitgevaardigd die tot doel hadden de vigerende wetten te milderen. Dus *koelos* i.p.v. *choemros* op *Pessach*. Een eerste speciale wet had tot doel om de toeristen onderweg toe te laten op **Shabbos water uit de waterputten te halen** en ervan te drinken en aan hun veestapel te geven, wat op *Shabbos* niet mogelijk was op een openbare plaats zonder *eiroev*. Er werd een uitzonderingswet uitgevaardigd enkel voor de duur van de bedevaartperiode, waardoor het voldoende was de waterput aan de vier kanten met palen af te bakenen⁴⁴.

⁴⁰ Rabbi Shimon ben Gamliël in *Avot deRabbi Nathan* (35).

⁴¹ *Avot deRabbi Nathan* (35).

⁴² Tr. *Bikoerim* 3b.

⁴³ Tr. *Megila* 26a; *Tossefta Megila* 3, 6; Tr. *Soeko* 51b; Tr. *Brochos* 19a.

⁴⁴ Tr. *Eiroevin*, 17b en 20b; Rambam, *Hilchot Shabbos* (17, 27-30).

Een andere reeks *takkonos* had te maken met wat in *Avot deRabbi Nathan* ⁴⁵ voorgesteld wordt als een van 's feest *nissim* (= wonderen), met name de **laaggehouden consumptieprijzen**, wat in feite het resultaat was van de buitengewone economische conjunctuur (de aanvoer naar Jeruzalem van een reuzengroot veestapel, fruit, edm. met prijsdaling tot gevolg) en van bepaalde *takkonos*. Eerst was er de *takkono* van de Talmoedgeleerden dat de gastheren zich niet mochten laten betalen voor hun gastvrijheid, behalve de voornoemde compensatie. Bovendien decreteerden de Talmoedgeleerden verschillende *takkonos* die tot doel hadden de influx van fruit naar Jeruzalem in deze periode nog te verhogen ⁴⁶.

Nog andere speciale wetten waren erop gericht tijdens de bedevaart het onderscheid op het gebied van reinheid tussen de *Talmid Chochom* (= geleerde) (die doorgaans geacht werd de reinheidswetten in acht te nemen) en de op dit gebied onbetrouwbare *Am Haaretz* (= ongeletterde) op te heffen. In het gebied vanaf Modiin tot en met in Jeruzalem worden alle kleien potten en pannen verondersteld rein te zijn, zonder te moeten vrezen voor onreinheid van *Am Haaretz* ⁴⁷. Hetzelfde gold voor de aanraking door *Am Haaretz* in wijnwinkels en bij bakkers, die de wijn en het brood of de *matzo* onbruikbaar zou moeten maken. De Talmoedgeleerden decreteerden de **juridische fictie** ⁴⁸, dat gedurende de pelgrimperiode wijn en brood verondersteld werden rein te zijn. Een andere dergelijke milde toepassing van de wet is dat men in de bedevaartperiode geen

⁴⁵ Ed. Schechter, 52, 2.

⁴⁶ *Mishna Maasser Sheni* (5, 2); Tr. *Beitso* 5a.

⁴⁷ Tr. *Chagigo* (25b), Rambam [*Metamei mishkav oemoishov* (11, 9)].

⁴⁸ *Mishna Chagigo*, 3, 7.

controle uitvoert op mensen die besmet zijn door **melaatsheid**, waarbij de Rambam ⁴⁹ uitdrukkelijk vermeldt dat dit gebeurde om de *simchos jom-tov* van de betrokkene niet te verpesten.

Milde toepassing van de joodse wet. Wie iets van joods recht kent zal pas ten volle begrijpen hoe ingrijpend deze Rabbinale decreten wel zijn die niet minder beogen dan bijbelse verboden buiten werking te stellen wegens de *simchos jom-tov* of de feestvreugde. Het was de instelling van de Talmoedgeleerden om niet te restrictief te zijn teneinde de *simcho* niet te bederven. Een interessante en welsprekende wet desomtrent vindt men in Rambam ⁵⁰ om *a priori* bij de participanten die samen een paasoffer brachten niet een populatie van alleen *gerim* (= bekeerlingen) samen te brengen, omdat bekeerlingen bekend staan voor hun (te) strikte toepassing van de wet en dat wensten de Talmoedgeleerden in deze feestperiodes precies te vermijden.

Het gedensureerde Pessach

Dit gezegd zijnde, is het mijn opzet in deze bijdrage aan te tonen hoe n.a.v. de steeds restrictiever wordende joodse wet m.b.t. het *chometz*-probleem, men zich is gaan toespitsen en blindstaren op een eindeloze en **mateloze speurtocht** naar het **allerlaatste en infinitesimaalste partikel *chometz***, waarbij men het totaalbeeld van het feest volledig uit het oog heeft verloren. Wij zullen aantonen dat door alle restrictieve- en voorzorgsonthoudingen te cumuleren, de abstinentie dermatige proporties aanneemt dat men met *Pessach* NIETS meer mag eten, wat tot het absurdum voert dat wie NIETS eet wellicht met een haast onfeilbare zekerheid 'ontsnapt' aan de *chometz*-overtreding maar dat er van de *simchas jom-tov* (= de volgens de bijbel nochtans verplichte

⁴⁹ *Hilchos jom-tov*, 7, 16.

⁵⁰ *Hilchos korban pessach*, 2, 4.

feestvreugde) NIETS van in huis komt. Dat de prijzen voor kosjere paasvoeding op exorbitante wijze de pan uitslaan precies ingevolge de ongebreidelde woekering van *choemros*, is van aard om niets overeind te laten van enkele spaanders van *simcho* die er nog zouden overgebleven zijn.

Het chometz-verbod

Het *chometz*-verbod (of verbod op gezuurdesemd of gegist brood en deeg) gaat terug op de bijbel⁵¹ waarbij aan de joden opgedragen werd gedurende de zeven paasdagen alleen ongezuurd brood (*matzos*) te eten en gezuurdesemd of gegist brood en deeg te mijden, het niet in huis te hebben en een verbod om het *chometz* ook maar te zien, althans als men er eigenaar van is. De Talmoed decreteert dat zuurdesem enkel kan tot stand komen mits aanraking met water (niet fruitsap, melk, olie, edm.) van de volgende vijf graansoorten: tarwe, gerst, spelt, haver en rogge. De Talmoed⁵² bevestigt dat van geen andere graansoort zuurdesem kan ontstaan. Hierover bestaat in de *haloche* niet de minste onenigheid of onduidelijkheid.

Het is derhalve uitsluitend van deze vijf graansoorten dat *matzos* (= het ongezuurd paasbrood) wordt vervaardigd, mits er tussen het aanmaken van het deeg (uit meel en water) en het bakken hooguit 18 minuten voorbijgaan, zodat het brood de tijd niet heeft om te zuren en te rijzen.

Eerste restrictie: het kitniyos-verbod

De *Tossafist* R. Isaac ben Joseph uit Corbeil (overl. 1280), auteur van de *Semak* of *Sefer Mitzvos Koton*⁵³ is de eerste die het heeft over een *choemra* onder sommige

⁵¹ Ex. (12, 15) en (13, 6); Num. (28, 17); Deut. (16, 3, 8, 16).

⁵² Tr. *Pessochim*, 35a.

⁵³ Nr. 222.

ashkenaze joden om het *chometz*-verbod ook uit te breiden tot *kitniyos* (van het woord *katan* of klein, verwijzend naar de kleine zaden). In de *Mishna*⁵⁴ wordt met *kitniyos* bedoeld de planten van het geslacht der Papilionaceae van de leguminae, dus uitsluitend groenten. In zijn commentaar op de *Mishna*⁵⁵ rekent ook R. Mozes MAIMONIDES (1135-1204) enkel deze groenten en de brede boon (*Vicia faba*) tot de *kitniyos*. Nochtans in zijn standaardwerk *Mishneh Tora*⁵⁶ somt MAIMONIDES echter ook rijst, sesam, doerra en papaver op, die allemaal met pasen *toegestaan* zijn omdat zij niet zuren.

De schoonbroer van R. Isaac uit Corbeil, R. Mordechai ben Hillel ha-Kohen ASHKENAZI (1240-1298), in zijn commentaar *Mordechai*⁵⁷ op de *Rif* van R. Isaac ALFASSI, bevestigt het verbod op *kitniyos* en vermeldt dat zijn leermeester R. Baruch uit Rothenburg zich ook hield aan deze *choemro*. R. Jacov ben Asher (1270-1340) zoon van de Rosh, alias *Baal Ha-Toerim*, in zijn codex *Toer*⁵⁸ vermeldt ook deze *choemro* maar bestempelt die als overbodig en concludeert dat men deze niet dient in acht te nemen. Rabbenoe Jeroecham ben Meshoelam uit Provence (14de eeuw) (een Sefardi) gaat in zijn *Sefer Toldos Odom ve-Chave*⁵⁹ een stap verder en bestempelt de *choemro* als dom. R. Jacob ben Moshe MOELLIN (1360-1427), een autoriteit m.b.t. de *minhag* (= gewoonte) voor Ashkenaze joden, in zijn *Sefer Maharil*⁶⁰ bevestigt nochtans de *minhag* en citeert hierbij zijn eigen leermeester R. Sholom ben Isaac uit Oostenrijk. R. Joseph CARO (1488-1575), auteur van de *Shoelchan Aroech*, in

⁵⁴ Tr. Choelin 52a.

⁵⁵ Kil. 2:2.

⁵⁶ Hilchos *Chometz oe-Matzo*, 5:1.

⁵⁷ Litt. 588.

⁵⁸ OH, 453.

⁵⁹ *Netiv* 4, 3.

⁶⁰ *Hilchot pessach*.

zijn commentaar *Beis Jossef* op de *Toer*⁶¹ stelt dat de *choemro* overbodig is en dat niemand behalve de Ashkenaze joden deze in acht nemen. R. Moishe ISSERLES, dé decisionair voor Ashkenaze joden bij uitstek, neemt nochtans de *choemro* op in zijn glossen op de *Shoelchan Aroech*⁶². Alle latere Rabbijnen gaan in het voetspoor van R. Moishe ISSERLES (1525-1572), de Remo, en bevestigen de *minhag* om geen *kitniyos* te nuttigen. Zie desomtrent o.a. *Responsa Maharats Chayis*⁶³ van R. Zvi Hirsh CHAYES (1806-1855), *Responsa Chasam Sofer*⁶⁴ van R. Moishe SOFER (1762-1839), *Responsa Tsemach Tsedek*⁶⁵ van R. Menachem Mendel van Loebavitsh (1789-1866), *Responsa Maamar Mordechai*⁶⁶ van R. Mordechai Zeev ETTINGER [ITTINGA] (1804-1863) en *Sefer Shaarei Teshoeva*⁶⁷ van R. Chaïm Moshe MARGULIES (1738-1805).

Een noemenswaardige uitzondering hierop is R. Jacov ASHKENAZI (1697-1776) uit Emden (acroniem *Jaavetz*), die in zijn *Sefer Mor Oeketsia*⁶⁸ scherp uithaalt tegen het *kitniyos*-verbod en verhaalt hoezeer zijn vader R. Zvi Hirsh ASHKENAZI (1660-1718), de *Chacham Zvi*, gekant was tegen deze *minhag* en voorhield dat het een *choemro* was met een averechts effect, nu men in de plaats van de *kitniyos* veel meer *matzos* moest bakken en men het niet zo nauw nam met de *chometz*-voorschriften bij het bakken van *matzos* op grote schaal. Er dient hierbij wel opgemerkt dat, ofschoon de *Chacham Zvi* een Ashkenaas was, hij gedurende zijn Rabbinaat in Saloniki (1676-8) en Belgrado (1679) de Sefardische gewoonten overnam en zelfs

de Sefardische titel “*chacham*” (= Sefardische Rabbijn).

Daar waar alle Rabbijnen het eens waren over het *kitniyos*-verbod, lopen de meningen uiteen over wat onder de *kitniyos* ondergebracht dient te worden. In de aanhef van ons artikel hebben wij reeds aangetoond dat het woord een bepaalde groentefamilie definieert, terwijl de Rabbijnen mettertijd steeds meer eetwaren hebben ondergebracht onder de *kitniyos*-noemer, dikwijls zelfs uit onwetendheid en/of gebrek aan informatie en/of bij vergissing.

[volgende week: Deel II]

⁶¹ Ibid.

⁶² Ibid.

⁶³ Deel III: *Maamar Minchas Hakanaoet*.

⁶⁴ OH 122.

⁶⁵ OH 56.

⁶⁶ Nr. 32.

⁶⁷ Nr. 453.

⁶⁸ Nr. 453.

Curiosum

האגודה למען טוהר המחנה

ת.ד. 57049 ירושלים תובב"א טל. (02)5377793 פקס. (02)5388774

הודעה לנוסעים לחוץ לארץ לחג הפסח

לבקשת רבים שחרדים מהמכשולות הרחוביים בטיסות, הרינו משתדלים לארגן הושבה מרכזת של הנוסעים החרדיים, וכן הושבה באיזור ללא סרט במטוסים בעלי מסך מרכזי לנוסעים לארה"ב בחברת אל על מומלץ להגיע בהקדם ולפנות לדלפקי אל על ממספר 21 – 28. באיזור ימצא נציג טוהר המחנה מר יוחנן חיות (טלפון: (056)458560) בכדי לעזור בטיפול השוטף ובעזרה בחושבה במקומות מתאימים במטוס.

המטוסים היוצאים ללונדון ולבריסל בהם מותקן מסך מרכזי ועל כן על הנוסעים להתקשר לפחות יומיים לפני הטיסה למשרד טוהר המחנה בטלפון: (02)5377793 (ניתן להשאיר הודעה בתא הקולי), או לפנות ישירות לנציגנו מר יוחנן חיות בטל. (056)458560 בכדי להבטיח את מקומם באיזור ללא סרט.

קבלת הבטחה מחברת אל על, שבמרה וירשמו לטיסה אחת שלושים ומעלה נוסעים יבואו הם למקום הריכח שיקבע, לסדר את הצ'ק אין כולל בדיקת הבטחון וקבלת כרטיס עליה למטוס. לשם כך מתבקשים הנוסעים לדווח לנו בהקדם את תאריך ומספר הטיסה. גם לנוסעים בחברות אחרות רצוי שידווחו לנו את שם החברה ותאריך ומספר הטיסה, ונשתדל לעזור בהושבה מרכזת ושמידה על גודל הצניעות.

בברכת פסח כשר ושמח

ההנהלה

Hoe kosjer vliegen in een filmloze sectie

Overlijdensberichten

AL-AQSA Martyrs Troops
Palestine

كتائب شهداء الأقصى
فلسطين

"فلم تقتلوهم ولكن الله قتلهم وما رميت إذ رميت ولكن الله رمى"

الله اكبر .. الله اكبر .. الله اكبر

המומים וכואבים את מותו בטרם עת
של הסבא, האבא, הבעל והשיח' היקר מכל

אחמד יאסין
ז"ל

אשר נהרג בתאונת דרכים מצערת בזמן שנהג
על הכיסא החשמלי שלו ברחובות העיר עזה
ונאלץ לסיים את חייו בישיבה ובשיבה טובה

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו.
יש חנייה מיוחדת לכיסאות גלגלים.

ארגון הנכים של עזה
והמשפחה המתאבלת

SPREUK VAN DE WEEK

"כך נחתה על העולם גזירה כמעט חשוכה מרפא בדמות הדמוקרטיה.
זוהי מחלה איומה המתפשטת ומכלה מנפש ועד בשר".

[יתד נאמן, 29 בינואר 1999]